

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
ÇOCUK HAKLARI ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

—●—
25 Nisan 2024 Perşembe

—●—
KONU:

- Alt Komisyon Başkanı Radiye Sezer Katırcıoğlu'nun sunuşları
- Ankara Büyükşehir Belediyesi 28'inci Dönem Çocuk Meclisi üyeleriyle görüşmeler

25 Nisan 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Rade Sezer KATIRCIOĞLU (Kocaeli)

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çocuk Hakları Alt Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Ankara Büyükşehir Belediyesi 28’inci Dönem Çocuk Meclisi üyeleri, değerli basın mensupları; Çocuk Hakları Alt Komisyonunun 5’inci Komisyon Toplantısına hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Öncelikle, ülkemizin güzel çocuklarının ve tüm dünyanın çocuklarının 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’nı kutluyor ve bu bayramı bizlere hediye eden başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk’e ve tüm şehit ve gazilerimize şükran ve minnetlerimi sunuyorum.

Bugün özel bir gün. Ankara Büyükşehir Belediyesinin Çocuk Meclisini ikinci ağırlayışımız, 27’nci Dönemde de ağırlamıştık.

Tekrar hoş geldiniz diyorum.

Sizleri dinlemeden önce, kısaca, Komisyonumuz neler yapmış, nasıl çalışmalar yapmış, çok vaktinizi almadan özetlemeye çalışacağım. Komisyonumuz hemen Covid öncesi, 2019 Temmuz ayında kuruldu. Biliyorsunuz, temmuzun ilk haftası yasal olarak çalışmalarına Meclis ara verir ama biz onu 15’ine kadar sarkıtıyoruz, genelde öyle oluyor. Hemen Meclisin ara verdiği döneme denk geldi ve sonrasında Covid başladı. Covid döneminde çocuk hakları olarak neler yaptık? İlk, çocuklarımız için çok önemli gördüğümüz mevsimlik tarım işçilerinin ailelerindeki çocukların konusunu ele almak için çalışmalarımıza başladık. Yerinde incelemeler, biliyorsunuz, en çok Urfa’da... Arkasından, Ordu ve Ankara’da çocuk işçiliğiyle mücadelede METİP projesini yerinde inceleme, ailelerle ve çocuklarla görüşme yaptık. Bununla ilgili raporlarımızı oluşturduk geçen dönem.

Bunun yanında, koruyucu ailelik yani devlet korumasındaki çocuklarımız ve özellikle koruyucu ailelikle ilgili de 2021 tarihinde, Mart ayında bu konuda da çalışmalarımızı başlattık. Ankara’da Saray Çocuk Evleri Sitesi’ni, çeşitli çöçukevlerini ziyaret ettik. Birçok koruyucu ailedeki çocuklarımızı buraya misafir ettik, kendi evlerine gittik. Ayrıca da Bursa’da da yerinde incelemeler yaptık.

Bunları yaparken tabii ki mevsimlik tarım işçileriyle ilgili hazırladığımız raporda sivil toplum örgütlerini bizzat buraya davet ettik, akademisyenleri, ilgili kamu kurum, kuruluşlarını; aynı şekilde koruyucu ailelikte de burada hem akademisyenleri, ilgili sivil toplum örgütlerini, kurum ve kuruluşlarını da raporumuzun içine dercettik.

“Sadece Türkiye’de değil, yurt dışında da koruyucu ailelikle ilgili, çocuk işçiliğiyle ilgili neler yapılıyor?”u incelemek üzere... Yine Covid döneminin altını çizerek... Çok kısıtlı, dar zamanlarda -biliyorsunuz, o dönemde mesafe çok önemliydi- Almanya’da, Berlin’de bir inceleme ziyaretimiz oldu ve hemen akabinde hepimizi derinden üzen, “çocuk teslimi” dediğimiz, çocukların teslimi noktasındaki yaşanan sıkıntılara dair bir düzenleme yapmıştık Meclisimizde. Bu, 7343 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 39 ile 55’inci maddeleriyle ilgili yapılan sistem değişikliğinin yerinde uygulaması için Eskişehir’de bir inceleme ziyareti yaptık. Bu konuyla da ilgili raporumuzu, bilgilendirmemizi gerçekleştirdik. Hepsinden önemli, Komisyonumuzun... Mecliste özellikle 2 komisyon vardır ki denetleme görevi vardır, hatta 3; Dilekçe Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonudur. Çocuk Hakları İnceleme Komisyonu da İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun altında kurulduğu için bizim de denetleme görevimiz vardır ayrıca ve ayrıca da proje yapma yani toplumsal meseleler, insan konuları olduğu için

proje yapabilme yetkisi verilmiştir bu Komisyona. O yüzden biz de UNICEF’le bir mutabakat zaptı imzaladık, hemen Komisyonumuzun kurulduğu dönemde. O mutabakat zaptı kapsamında da önemli çalışmalar yaptık; bunların sizi heyecanlandıracağını düşünüyorum. “Gençler ve Çocuklar İçin Koruma Kanunu” “Çocuk Dostu Anayasa” “Çocuk Diline Uygun Çocuklar İçin Türkiye Büyük Millet Meclisi” kitapçık ve broşürlerini hazırladık yani Anayasa’yı okuduğumuzda -hukukçu olanlar çok iyi anlıyor ama- normalde bir insanın bile anlaması zorken çocuklar bunu çok iyi anlayamaz, idrak edemez diye çocuk diliyle özetledik; resimli, güzel bir çalışma oldu ve UNICEF’le birlikte 81 ilde çocuklarımızın kullanımına sunduk, dağıtımlarına da devam ediyoruz.

Aynı zamanda 28’inci Dönemde de çocuk haklarıyla ilgili alt komisyonumuz devam ediyor. Ne yazık ki çalışmalarımızın hemen öncesinde, asrın felaketi dediğimiz, Maraş’ta 6 Şubatta iki ayrı deprem yaşadık ve bu deprem bizi gerçekten derinden yaraladı ve üzdü. 11 ilimizi etkiledi ve 11 ilimizde de en kırılgan, en hassas, en çok etkilenenlerin yavrularımız, çocuklarımız olduğunu düşündük. Üst başlık olarak “Kriz Ortamlarında Çocuklar” diyerek “Deprem Mağduru Çocuklar” adı altında bir rapora başladık; o rapor çalışmalarımız devam ediyor. Ve dört deprem iline giderek Komisyonumuzdaki vekillerimizle birlikte bizzat hem konteyner kentlerden hem sivil toplum örgütlerinden hem de ilgili kurumlardan brifing aldık, yerinde incelemeler yaptık. Seçim girdi araya; şimdi diğer dört ilde de devam edeceğiz, yerinde incelemeleri yapacağız. “Bu çalışmamızda neyi öngördük, neyi yapmak istedik?” dersiniz, deprem sonrası mağdur olan çocuklarımız için yapılan çalışmalar yani deprem sonrası çocuklarımıza neler yapılmış? Refakatsiz kalan çocuklarımız vardı, uzuvlarını kaybeden çocuklarımız vardı; bunlar hayatlarına nasıl devam ediyorlar, bu süreçte yaşadıkları bir sıkıntı var mı, ne gibi ihtiyaçları var; onları dinlemek için oradaydık. Belki de en önemlisi, eğitim haklarına nasıl devam ediyorlar? 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’de yer alan çocuğun en eksiksiz biçimde toplumla bütünleşmesi, kültürel ve ruhsal yönü dâhil bireysel gelişmesini gerçekleştirilmesi amacıyla devletimizde yapılması gereken çalışmaları yerinde görebilmek için eğitim hakkıyla ilgili süreci de deprem bölgelerinde inceledik. Eksiklikleri tespit etmek, konuyu kamuoyunun dikkatine sunmak için tüm tespitlerimizi bir rapor hâline dönüştürerek üst komisyonumuz olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun gündemine getireceğiz ve -kalan deprem illerimize de demin de bahsettiğim gibi- ziyaretlerimizi tamamlayacağız.

Çok değerli gençlerimiz, çocuklarımız, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli, kıymetli hazırun; bizler, çocuk haklarının savunulması, evlatlarımızın daha güzel yarınlara kavuşması, üstün yararın sağlanması için çabalarırken ne yazık ki yakın coğrafyamızda, gönül coğrafyamızda çocuklarımızın ölümlerini; ırkçılık, katliam ve soykırım görüyoruz ve bunu konuşuyoruz, bununla ilgili büyük bir çaba gösteriyoruz hem Türkiye olarak hem milletvekilleri olarak, toplumumuzun her kesimi olarak. Burada dikkatinize sunmak istiyorum: Çocuk Hakları Bildirgesi’nin 1’inci maddesini buradan okumak istiyorum sizlere; orada “Her çocuk, kendisinin ya da ailesinin ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka bir görüş, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş ve başka bir statü bakımından herhangi bir ayırım yapılmaksızın bu haklara sahiptir.” der. Bu kapsamda konuyu ele aldığımızda bizim için memleketimizin güzel çocukları yani sizler ne iseniz Filistin’deki ya da dünyanın herhangi bir yerindeki her masum da güzel çocuktur, bütün bu haklara sahiptir, onun üstün yararı her şeyin önündedir. Onlar her şeyden önce mazumdur, masumdur, günahsızdır, asla asker değildir -bunun altını çiziyorum- eli silah tutmaz; iyilikten, güzellikten başka bir arzusu asla yoktur. Ancak öyle bir mezalim vardır ki kimsenin hakkını, hukukunu tanımadan, birilerinden aldığı cesaretle -altını özellikle çiziyorum- 21’inci yüzyılı dünyanın utanç yüzyılı olarak tarihe geçirmek istiyor ki geçiriyor. Bugün, biliyorsunuz, Bosna katillerini nasıl nefretle yâd ediyorsak yarın da onlar bin beteriyle anılacaktır; buradan bunu ifade etmek istiyorum ve şunu da özellikle söylemek istiyorum: Zulümle abat olunmaz. Bu çok önemli bir sözdür, hayatımızda şiar edinmemiz gereken bir rehberdir. İsrail asla burada kalıcı

olamayacak ve başarılı olamayacak çünkü sırtını ölüme dayayan bir devlet, devlet değildir. Biz sırtımızı insana dayadık, medeniyetimize dayadık, inancımıza dayadık yani Mevlâna'ya, Yunus'a dayadık, onlar ise fırvuna dayadı. O yüzden, ben inanıyorum ki bu savaşın kazananı insan olacak, masumiyet olacak, adalet olacak, özellikle İslam olacak ve çocuklar olacak ve dua ediyorum ki bir dahaki 23 Nisanda Filistin bir gül bahçesi olacak ve çocukların şenliklerini, mutluluklarını bütün dünya duyacak ve Türkiye de buna vesile olacak diye buna inanıyorum.

Ben, bu duygu ve düşüncelerle tekrar sizleri ikinci defa Komisyonumuzda, Meclisinizde, Gazi Meclisimizde ağırlamaktan mutluluk duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Sizleri şimdi dinleyeceğiz, böyle kısa bir giriş dedim ama elbette ancak bu kadar kısaltabildik Komisyonumuzun çalışmalarını. Sizlere sözü bırakacağım ama öncesinde Komisyonumuzun milletvekilleri burada ama bir misafir milletvekilimiz var, Afyonkarahisar şehrimizin Milletvekili İbrahim Yurdunuseven. Bir misafir milletvekilimiz daha varmış -şimdi konuşurken dikkat etmemiştim, sonradan geldi- Elif Hanım.

ELİF ESEN (İstanbul) – Kusura bakmayın, Çocuk Zirvesi vardı, oradaydım, konuşmacının konuşmasının bitmesini bekledim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Estağfurullah, hoş geldiniz. Elif Esen Hanım da aramızda.

Aynı zamanda, Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonumuzun üyesidir İbrahim Yurdunuseven Vekilimiz; bir programı olduğu için kendisi öncelikle söz almak istedi, teknik olarak çalışabilmemiz için soruları bize göndermişsiniz, bu sorular üzerinden cevap vermek ister, ona öncelik vermek istiyoruz eğer izniniz olursa.

Ben basına teşekkür ediyorum. Yazılı basınımız kalacak burada ve diğer basınımıza da yaptıkları hizmet için, çekim için teşekkür ediyoruz.

O yüzden, soru-cevap kısmına geçebiliriz diye düşünüyorum. Ne dersiniz gençler, çocuklar?

PSİKOLOG DAMLA ANTER – Başkanım, Başkanımızın bir selamlama konuşması vardı ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii ki, bir giriş yapıyorlar onlar da, ondan sonra İbrahim Yurdunuseven Vekilimiz sözü vererek sonra toplantımızın rutin akışına devam ederiz diye düşünüyorum. Zeynep Ece Döner'in sorusuyla başlarız kısa bir girişten sonra.

TOGAY OSMAN GEDİK – Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Çocuk Hakları Alt Komisyonu Başkanı Sayın Radiye Sezer Katircioğlu, sayın milletvekilleri; ben Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi 28'inci Dönem Başkanı Togay Osman Gedik. Ülkemizde Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin yürürlüğe girdiği 1995 yılında kurulmuş olan Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi 28'inci Dönem üyeleri olarak bu önemli haftada bizleri kabul ettiğiniz için teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunuyoruz.

Çocuk Meclisimiz, Ata'mızın “Çocuklarımızı artık düşüncelerini hiç çekinmeden açıkça ifade etmeye, içten inandıklarını savunmaya alıştırmalıyız.” sözünün anlamına uygun bir şekilde görüş ve önerilerimizin, tavsiye kararlarımızın özgürce tartışıldığı bir meclistir. Hepimiz, dünyada ilk çocuk hakları belgesi olarak kabul edilen Cenevre Çocuk Hakları Beyannamesi'ni 1928 yılında imzalayarak yine öncü bir rol üstlenmiş olan Ata'mızın izinde ve onun bizlere duyduğu bu sevgiye layık olmaya çalışıyoruz. Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk 1929 yılından itibaren kutlanmaya başlanan Çocuk Haftası için “Bu tedbirim, milletin geleceğine karşı gösterilen bir saygı olarak görülmelidir.” demiştir. Bizler de 104'üncü yıl dönümünü kutladığımız 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'mızı büyük bir gurur, coşku ve mutlulukla kutluyoruz. Değerli büyüklerimizin, siz değerli milletvekillerimizin çocukların zarar görmemesi için çalıştığınıza inanıyoruz ama sorunlar

bitmiyor ve ailelerimiz de her gün bu olumsuz haberler karşısında endişe duyuyorlar. Savaşlar, ekonomik krizler, çevre sorunları devam ediyor; eşitsizlik, her tür ayrımcılık, akran zorbalığı, yeterli beslenememek, güvenlik sorunları, çocuk istismarları, ailelerin geçim sıkıntısı, çocuk işçiliği, erken yaşta evlendirilmeler, söz hakkı verilmeyen, ihmal edilen çocuklarla ilgili tüm olumsuz gelişmeler bizleri de yakından ilgilendiriyor ve üzüyor. Meclisimizde de gündeme getirdiğimiz konular hakkında merak ettiğimiz sorularımız olacak ve vereceğiniz değerli bilgileri öğrenerek arkadaşlarımızla da paylaşacağız.

Sözlerime son verirken, başta Gazze'deki savaş ve aynı zamanda Doğu Türkistan'daki devam eden soykırımda hayatlarını kaybeden çocuklar olmak üzere tüm savaş ve soykırımların sona ermesi, çocukların daha mutlu, daha sağlıklı olacakları, daha iyi eğitim alacakları adil bir dünya ümidiyle hepimizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, biz de sizleri saygıyla, sevgiyle, muhabbetle selamlıyoruz. Tekrar hoş geldiniz Gazi Meclisimize.

Şöyle yapalım: Vekillerimizin zaman planlamasını da çok kolaylaştırmak için, işlerini kolaylaştırmak için Zeynep Ece Döner'e söz verelim, ondan sonra sizin kendi planlamanıza göre devam edelim. Adem Vekilimiz de erken ayrılmak zorundaymış, o da bir söz istiyor, arada ona da söz verelim.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Benim bir basın açıklamam var, oraya gideceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, basın açıklaması varmış, böyle yapalım, sonra rutinimizde, sizlerin planlandığı şekilde devam ederiz. Muhakkak ki Elif Hanım da belki söz almak isteyecektir, böyle yapalım.

Zeynep Ece Döner'in sorusunu alırsak çok memnun olurum.

Zeynepçğim, hoş geldin.

ZEYNEP ECE DÖNER – Hoş buldum.

Merhaba Sayın Başkanım ve değerli milletvekillerim; ben Zeynep Ece Döner, Kültür-Sanat Komisyonu sözcüsüyüm, izninizle size sorularımı yöneltmek isterim.

Çocuk hapisanelerindeki çocukların yaşları ve suçları nelerdir? Bu hapisanelerde kaç çocuk bulunuyor ve oralarda eğitim alabiliyorlar mı? Hapishane şartları nasıldır ve sizler denetleme yapabiliyor musunuz? Bilgi verebilir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU –Zeynepçğim teşekkür ederim sorun için.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu biliyorsunuz bizim üst komisyonumuz, altında kurulan alt komisyonlar var. Bir tanesi de sırf bu konuyla, sırf bu alanla ilgili kurulmuş bir alt komisyon var, onun da Değerli Başkanı aramızda. Komisyonumuzun, Çocuk Hakları Alt Komisyonumuzun üyesi değil -geçen dönem üyesiydi, bu dönem değil- bizzat size tam, detaylı, eksiksiz cevap vereceğini düşünerek kendilerini misafir ettik. İbrahim Yurdunuseven bizlere kendisi açıklayacak.

Çok teşekkür ederiz Sayın Vekilim.

Buyurun.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Ben teşekkür ederim Başkanım, sağ olun.

Sizin de söylediğiniz gibi, 27'nci Dönemde hem Çocuk Meclisi hem de İnsan Haklarının alt komisyonunun Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu Başkanıydık, şimdi 28'inci Dönemde yine bu Komisyon Başkanlığımız devam ediyor. Sayın Başkanımızın da söylediği gibi, İnsan Hakları Komisyonu kanunla kurulan ve oluşturulması mecburi olan bir komisyon, onun alt komisyonları var, bir tanesi de Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu. Burada, bu

Komisyonu üye olan değerli vekillerimiz de var, onlarla birlikte biz düzenli olarak cezaevi ziyaretleri yapıyoruz. Mesela, 27'nci Dönemde 28 adet cezaevini gezdik ve orada çeşitli sorunları tespit ettik. Hem cezaevlerinde kalan büyükler hem de çocuklar açısından tespitlerimiz söz konusu. Ben sadece burada çocuklarımızla ilgili kısımlarını sizlere bahsedeceğim.

Cezaevlerindeki çocuklarımızı iki gruba ayırıyoruz: Birincisi 0-6 yaş grupları, diğeri de 12-18 yaş grubu. 5275 sayılı Kanun'un 72/4 maddesi gereğince kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklar, 0-6 yaş arası anneleriyle birlikte kalabilirler, kanuni bir düzenleme söz konusu. Bu çocuklar hiçbir suç işlemiş çocuk değil, sadece annesiyle kalmak isteyen çocuklar. Dışarıda kendilerine bakıcı olmayan veya dışarıda kalmasını istemiyorsa annesi, 0-6 yaş grubunu biz anneleriyle birlikte cezaevinde misafir ediyoruz. Bunlarla ilgili tabii çeşitli düzenlemelerimiz var. Bu düzenlemeler içerisinde kendilerine orada kreşler, anaokulları açıyoruz, eğitim alanları açıyoruz ve anneyle birlikte belirli bir iâşe bedeli veriyoruz yani yemek içmek için bir bedel veriyoruz, annenin 1,5 katı kendilerine iâşe veriliyor. Bugün itibarıyla 150 TL her bir çocuk için ayrı bir iâşe bedeli var; annesine ayrı iâşe bedeli veriyoruz, çocuğa ayrı iâşe bedeli. Günlük 150 TL'lik bir iâşe bedeli var.

Buradaki değerli vekillerimiz de gördüler ziyaretlerimizde, bu çocuklarımız için ayrı alanlar oluşturuluyor; ayrı kreşler oluşturuluyor, oyun sahaları oluşturuluyor ve eğitim alanları var. Tabii, 0-6 yaş gruplarında eğitim genelde 5 ila 6 yaşta başlıyor, diğeri genelde annelerinin yanında ve o alandaki oyun alanlarında oynayabiliyorlar, orada bulunabiliyorlar; bu, "1'inci grup" dediklerimiz, bunların hiçbir suçu yok, sadece anneleriyle birlikte kalmak isteyen 0-6 yaş grubu çocuklar. Bizim için asıl önemli olan, suç işlemiş -biliyorsunuz, 12 yaş itibarıyla sorumluluk başlıyor, ceza sorumluluğu başlıyor- "12 ila 18 yaş grubu" dediğimiz çocukları cezaevlerinde barındırma şeklimiz. Yine, onlar için ayrı bir bölüm oluşturuyoruz, oralarda her bir çocuk için ayrı odalar şeklinde yerlerimiz var. Ortak çalışma alanları var, ortak "istirahat alanları" dediğimiz, içerisinde televizyonu vesaire, yemek alanı, mutfak alanı, diğeri ihtiyaçlarını giderebilecekleri alanlar oluşturulmuş. Bunların da biraz sonra sayısal olarak oranlarını vereceğim size, şu anda ne kadar cezaevimizde bu yaş grubunda çocuklarımız var, 0-6 yaş grubu çocuklarımız hakkında da bilgi vereceğim.

Özellikle şunu söyleyelim: 15 yaş altında yani 12 ila 15 yaş arasındaki çocukların infaz sürelerinde özel bir kanuni düzenleme var arkadaşlar, 12-15 yaş arası çocuklar bir gün cezaevinde kaldıklarında iki gün sayılıyor yani 1'e 2 infaz yapılmış sayıyoruz. Bunlar ayrı yerlerde, büyüklerden ayrı yani 18 yaşından büyük kişilerden ayrı yerlerde barındırılıyor ve 12-18 yaş tüm çocukların görüşleri açık görüş şeklinde yapılıyor, onlara kapalı görüş vermiyoruz, açık görüş şeklinde aileleriyle görüşme yapabiliyorlar. Bunların nakilleri ayrı ilkelere tabi, eğitimleri ayrı bir konuya tabii. Özellikle 12-18 yaş çocukları ıslah etmek anlamında cezaevlerinde bizim meslek edindirme kurslarımız var; saz kursu var, ebru kurslarımız var veya marangozhanede çalışma var, sanat atölyelerimizde gümüş işlemesi yapıyorlar vesaire. Bu çocukları hem ıslah etme anlamında hem de bir meslek edindirme anlamında çalışmalar gerçekleştiriyoruz cezaevlerinde.

Tabii, sizin de bir sorunuz var: "Bu denetimlerden bir sonuç alıyor musunuz?" Evet, biz bu denetimlerden çok ciddi sonuçlar çıkartıyoruz. Büyükler için sonuçlarımız ayrı yani 18 yaş üzeri kişiler için yaptığımız sonuçlar ayrı ama mesela en basit, en güzel örneği şu şekilde verebiliriz size: Biliyorsunuz, 12-18 yaşta eğitim gören çocuklar var, bunlar aileleriyle görüşmek istiyorlar veya dışarıda olup da 18 yaşına kadar olan çocuklar anneleriyle, babalarıyla görüşmek istiyorlar cezaevlerinde. Normal, rutin saatler var, diyor ki size mesela: "Bir büyüğün, annenin görüşme saati pazartesi saat dokuzda." Ama pazartesi saat dokuzda 10 yaşındaki çocuk okulda oluyor, okula gidiyor veya 14 yaşındaki çocuk başka bir yerde çalışıyor. Biz bu yaptığımız tespitler sonucunda, Adalet Bakanlığıyla görüşmemiz çerçevesinde, yaşı 18'den küçük çocukların anneleriyle veya babalarıyla görüşmelerini cumartesi veya pazar günlerine özellikle aktarmalarını -talep hâlinde- okulların olmadığı, çalışma

günlerinin olmayacağı cumartesi ve pazar günlerine aktarmalarını özellikle rica ettik ve Bakanlık da sağ olsun, bu konuda bir çalışma yaptı. Dışarıda olup da anne-babasıyla görüşmek isteyen küçüklerin görüşme saatlerini hafta sonuna aldıkları, orada görüştürüyoruz.

Bir de cezaevlerimizde ACEP projemiz var, Akıllı Cezaevi Projesi. Burada bir kabin düşünün. Tabii, sizler hatırlar mısınız bilmiyorum, bizim küçüklüğümüzde telefon kulübeleri vardı, şimdi siz yanınızda taşıyorsunuz kulübeleri. O kulübelerde biz telefon ederdik veya “yazdırma” dediğimiz, karşı taraf bizi arardı şeklinde kulübeler vardı. O kulübeler gibi kabinler içerisinde çocuklarımızı dijital ortamda aileleriyle görüştürebiliyoruz. ACEP projesi şu anda yaygınlaşma aşamasında, büyüklerle ilgili bütün cezaevlerinde var, kadın cezaevlerinde ve çocuk cezaevlerinde yaygınlaştırmak için uğraşıyoruz. Bu da önemli bir çalışma. Tabii, bunları yaparken sadece Adalet Bakanlığı değil, hem Sağlık Bakanlığıyla hem de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızla da iş birliği, protokoller çerçevesinde çalışmalarımız devam ediyor.

Ben sözlerimi fazla uzatmadan kısaca hemen sayısal birkaç bilgiyi de sizlerle paylaşmak istiyorum. “0-6 yaş” dediğimiz, annesinin yanında kalmak isteyen çocukların 0-3 yaş arası 197 kız, 194 erkek olmak üzere 391 çocuğumuz şu anda anneleriyle birlikte cezaevlerinde kalıyor. 4-6 yaş arasında 145 kız çocuğumuz, 144 erkek çocuğumuz olmak üzere 289 çocuğumuz da annesinin yanında kalıyor. Toplamda -totalde- şu anda 680 0-6 çocuğumuz yaş cezaevlerimizde kalmakta. “Bunların annelerinin hükümlülük durumu ne?” dersek 130’u tutuklu, 33’ü hükümlü. Tabii, hukukçu arkadaşlar anlayacaktır “hükümlü” ne demek, karar verilmiş ama henüz kesinleşmemiş. Hükümlü 33 kişi. 450’si hükümlü toplam 614 annenin yanında 680 çocuğumuz kalıyor. Demek ki bazı annelerin yanında birkaç çocuk var, 0-6 yaş ama biri 2 yaşında, biri 4 yaşında gibi birkaç çocuk da kalabiliyor.

Annelerin suç verileri var; hangi örgüt, hangi suç, hangi şey gibi, burada sizleri de sayıya boğmamak için onlara fazla girmeden...

Oyun alanlarımızın verilerini özellikle sizlere vermek istiyorum: 31 cezaevimizde anaokulumuz var. Bu anaokulları içerisinde 70 cezaevimizde oyun alanı var, oyun alanı şeklinde yerlerimiz bu çocuklara hitap ediyor. Hatta çocuk dağılımını da şöyle vermiş, onu söyleyeyim -biraz önce söylemiştim ya- 614 annenin 552’si tek çocuklu, 58’i 2 çocuklu, 4’ü de 3 çocuklu annemiz şu anda 0-6 yaş grubu çocuklarıyla birlikte kalıyorlar.

12-18 yaş suç grubundaki çocuklarımızın verilerini söylersek 1.918 tutuklumuz var, 136 hükümlümüz var, 877 hükümlümüz var; toplam 2.931 çocuğumuz var yani 18 yaşının altındakilerin hepsine çocuk diyoruz, 12-18 yaş arasındaki suç grubunda 2.931 çocuğumuz şu anda cezaevlerinde; bunların 12-14 yaş arası 23’ü kız çocuğu, 215’i erkek çocuğu; 15-18 yaş arası 110’u kız çocuğu, 2.583’ü de erkek çocuğu olmak üzere.

Bu verileri ben isterseniz bırakayım Sayın Başkanım.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Bunlar da annesiyle kalanlar mı?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Hayır, bunlar 12-18 yaş arası suç grubunda.

ELİF ESEN (İstanbul) – Dijitalde alabilir miyiz?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Tabii, dijitallerini gönderebiliriz Elif Hanım size, Bakanlıktan rica edelim, iletelim inşallah.

Toplam 2.931 çocuğumuz şu anda 12-18 yaş arasında kalıyor. En çok çocuk Karatepe Çocuk İnfaz Kurumunda kalıyor, 258 çocuğumuz var; Diyarbakır, Hatay, İzmir, Kavak, Kayseri, Maltepe, Sincan, Tarsus, Ankara, Elâzığ, İstanbul’da kalıyor. En son, Urla Çocuk İnfaz Kurumunda 23 çocuğumuz var. Geriye 62 kurum kalıyor yani 70’e, 75’e yakın kurumda şu anda 12-18 yaş suç grubu çocuğumuz barındırılmakta.

Bunlardan isterseniz suç gruplarını sizinle paylaşabilirim. 12-18 yaş arasındaki suç grubunda 2.900'ü adli suçlu. Adli dediğimiz, Ceza Kanunu'ndaki adli suçlar. Sağ terör yok; sol terör örgütü suçundan 12-18 yaş arası 23 çocuk şu anda barındırılmakta.

Bir de yabancı suçlularla ilgili, yabancı çocuklarla ilgili verileri sizinle paylaşayım: 12-18 yaş arası yabancı uyruklu çocuklarda, 226 Suriyeli, 23 Afganistanlı, 9 Iraklı, 15 diğer uyruklu olmak üzere de 273 yabancı uyruklu çocuk cezaevlerinde barındırılmakta.

MELİHA AKYOL (Yalova) – Başkanım, bunlar 2.931'in içinde mi, ayrı mı?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Hayır, bunlar ayrı, artı 273; bunlar yabancı uyruklu çocuklarımız.

Biraz önce söylediğim gibi biz şunu her zaman baz aldık -cezaevlerine ziyaretlerimizdeki milletvekili arkadaşlarımız aynı şeyi söyleyecektir- cezaevinde bulunan herkes -çocuk olsun, büyük olsun- devlete bir emanettir gözüyle baktık, kendilerine devlete emanet edilen kişiler gözüyle baktık. Ve biz, gittiğimiz cezaevlerinde koşullara rastgele giriyoruz; rastgele suç örgütleri, rastgele suçlu koşullarına giriyoruz. Hiçbir şekilde burada siyasi görüşümüzü, diğer görüşlerimizi baz almadan sadece “Cezaevi şartlarında, cezaevlerinde sıkıntımız nedir, problemler nedir?” bunları tespit etmek amacıyla -dediğimiz gibi hiçbir örgüt ön yargısı olmadan, tamamen bağımsız olarak- kişileri dinliyoruz. Dedikimiz gibi, bunlar devlete birer emanettir diyoruz ve bunların durumu, sağlığı ve “İslah edilerek topluma tekrar kazandırılması için neler yapabiliriz?” bunların çabası içerisindeyiz Meclis olarak tabii. Söylemek istediğim, Meclis olarak üzerimize düşen görevimiz bunları tespittir ve Bakanlığa iletmektir. Bakanlığımız da bunlarla ilgili çalışmalarını yapıyor.

Zannediyorum sözü biraz uzattım Sayın Başkanım.

Çok teşekkür ediyorum.

Bunun yanında özel sorular varsa cevaplamaya gayret ederim, bu bilgileri de sizlerle paylaşabilirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Çok geniş ve kapsamlı bir konu olduğu için ancak bu kadar kısaltılabilirdi.

Ben hatırlıyorum, üst komisyonumuzda yurt dışında bir inceleme ziyaretiniz olmuştu. Yurt dışı örneklerine de bir değinirseniz çok sevinirim.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Yurt dışında 2 ülkeye de cezaevi ziyaretlerinde bulunduk 27'nci Dönemde; biri İsveç, biri de Almanya'ydı, 2 yurt dışı ziyaretimiz oldu. Kısaca “Cezaevi Komisyonu”yuz ama Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu. Bu 2 cezaevinde, özellikle İsveç'te, bütün siyasi partilerin temsilcisi milletvekillerimizin ortak kanaati, Türkiye'nin gerçekten cezaevleri konusunda çok yol katettiği; bunu özellikle söylediler İsveç'te. Çünkü oradaki infaz kurumlarında çok ciddi sıkıntılar vardı yani resmen “tabutluk” dediğimiz odalarda barındırılıyordu suçlular. Tabii, diğer ekstra şeyleri şimdi burada çok uzun anlatmam gerekiyor, orada gördüğümüz, yaşadığımız şeyler olduğu için.

Gençler, özellikle ben sizlere şunu söylemek istiyorum: Biliyorsunuz, bir cezaevi müzemiz var, Ulucanlar Cezaevi Müzemiz var. Orayı özellikle ziyaret etmenizi sizlerden rica ediyorum. 1980 öncesi ve 2000 öncesi olmak üzere, orada cezaevleri şartları nelerdi? Özellikle o Ulucanlar Cezaevinde siyasi büyüklerimizin de kaldığı, orada cezaların infaz edildiği alanlar var, oradaki şartlara bakın. Tabii, diğer cezaevlerine gidemeyeceksiniz ama en azından Türkiye'nin geçmişinde neler yaşanmış, bunları görmeniz açısından bu cezaevi müzesini gezmenizi özellikle tavsiye ediyorum.

Ben Başkanımın tekrar müsaade istiyorum, benim de başka bir ziyaretim var.

Sizlerin 23 Nisanını tekrar kutluyorum. Taa 1071’den işte, İstanbul’un fethine kadar, Kurtuluş Savaşı’mızdan 15 Temmuz’a kadar bu topraklar için, bu vatan için, bu millet için, bu bayrak için, bu ezan için, bu Kur’an için şehit olmuş tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum, gazilerimize acil şifalar diliyorum.

Hepinize geldiğiniz için de çok teşekkür ediyorum.

Sağ olun Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Başkanım, biz de teşekkür ederiz.

ELİF ESEN (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok özür dileyerek, tam da konuyla bağlantılı olduğu için iki dakikanızı rica edebilir miyim acaba? Mümkün müdür Sayın Başkanım?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii ki buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) – Tam da bu 23 Nisan Çocuk Bayramı sebebiyle ben de iki gün öncesinde Silivri -yeni adıyla Marmara- Cezaevi, ardından da ertesi gün de Ankara Sincan Cezaevlerindeki anne ve çocukları ziyaret ettim.

Gerçekten, sizin söylediğiniz gibi, görmüş olduğum şartlar son derece modern, tertemiz. Annelerle sohbet etmek için bütün koşullara da gittik, son derece iyi şartlar altında misafir ediliyorlar diyeyim.

Gözlemlerimiz oldu, tabii ki güncel şartlarla değişen sorun ve ihtiyaç alanları var; notlarımız oldu, şimdi ekibimizle birlikte o notlarımızı raporlaştırıyoruz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Komisyonumuza iletirseniz değerlendiririz.

ELİF ESEN (İstanbul) – Hem ilgili bakanlıklara, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına hem de Adalet Bakanlığına ve size, sizi bir ziyaret edip iletiriz. Raporumuzda önerilerimiz de yer alıyor aynı zamanda, amaç zaten ortamı iyileştirmek.

Çok teşekkür ediyorum yani gözlerimle müşahade etmiş olmam da beni ayrıca mutlu etti ve gönlüm müsterih gerçekten o anlamda.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Bir cümle de ben eklemek istiyorum: İsveç ve Almanya, biliyorsunuz İsveç, dünyanın millî geliri en yüksek ülkelerinden, “İskandinav ülkeleri” dediğimiz, insan hakları noktasında hep örnek gösterdiğimiz, millî geliri çok yüksek olan, demokratik anlamda örnek gösterilen ülkeler olmasına rağmen özellikle hapisane ve tutukluların yaşam koşullarının insanlık dışı olduğunun ben gerçekten buradan altını çizmek istiyorum, hani ülkelerin özelliklerine de dikkatinizi çekerek.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim, çok sağ olun, katkı verdiniz.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Ben teşekkür ederim.

Hepinize kolaylıklar diliyorum, sağ olun Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sağ olun Başkanım.

Evet, söz sizin, buyurun.

İŞILSU DEMET ORAK - Merhaba Sayın Başkanım ve değerli milletvekillerim; Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi 1’inci Başkan Yardımcısıyım.

İzin verirseniz size bir soru sormak istiyorum: Okullarımızda güvenlik ve hijyen ciddi bir sorun olarak devam etmekte. Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığının yeterli bütçesi mi yok? Komisyonunuzun bu konuları inceleme yetkisi var mı?

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Işılığım, çok teşekkür ederim.

Öncelikle birkaç cümle ben kurayım, sonra Komisyonumuzun üyeleri de söz almak isterlerse onlar da konuşmak isterler.

Komisyonumuzu ben aslında giriş konuşmamda anlatmaya çalıştım, Meclisimizdeki kurulan, var olan komisyonlarımızın 3 tanesi denetleme ve proje yapma yetkisine sahip yani diğer komisyonlarımıza göre yetkileri çok daha fazla. Bunlardan biri İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, bizim Komisyonumuz; aynı zamanda, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu -26'ncı Dönemde Başkanlığını yapmıştım- aynı zamanda, Dilekçe Komisyonu var. Bunlar kanunla kurulmuş komisyonlar olduğu için bizim denetleme şeyimiz var. Aynı zamanda, bu sorunları gidermeye yönelik sivil toplum örgütleriyle proje yapmamız gerekiyor yani bu anlamda da yetkilendirilmiş bir Komisyonuz. Bu inceleme yetkisi... Zaten normalde tüm milletvekillerinin de böyle bir yetkisi vardır, yerinde inceleme ve denetleme yetkisi ama Komisyon da bu anlamda yetkindir.

Bu soruyla ilgili ben kısaca şunu söylemek istiyorum: Okullarımızın güvenlik ve hijyeniyle ilgili, Bakanlığımızın “TYP” dediğimiz, toplum yararına yönelik kişileri güvenlik ve temizlik için belli dönemlerde, belli aylarla sınırlandırılmış şekilde görevlendirmeleri var bir miktar. Bazen bazı okulların büyüklüğüne göre bunların yetersiz kaldığını bizler de görüyoruz. Bu anlamda da aile birliğini koruma... Tam adı böyle mi? Bizim zamanımızda böyleydi.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Okul aile birliği.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Okul aile birlikleri bu anlamda da okulun ihtiyaçları ve okuldaki diğer özel durumlu çocuklar için de farklı çalışmalar yapıyorlar. Bu eksiği, burada bir eksik varsa, bu konuda sıkıntı yaşayan bir okul varsa onu gidermeye çalışıyor. Artı, bulundukları şehirlerin, ilçelerin yerel yönetimleri de bu anlamda -kendi şehrimden de biliyorum- okullara destekler veriyorlar hem temizlik anlamında hem de güvenlik anlamında. Böyle kısaca özetleyebiliriz.

Söz almak isteyen var mı?

Adem Bey, buyurun.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – AK PARTİ İstanbul Milletvekiliyim, aynı zamanda, İslamofobi ve Irkçılık İnceleme Alt Komisyon Başkanıyım ve aynı zamanda da avukatım.

Ben de öncelikle gençlerimizi, geleceğimizin teminatı gençlerimizi burada ağırlamaktan mutluluk ve onur duyduğumu ifade etmek istiyorum; tekrar hoş geldiniz.

Son soruya cevap verebilirsek... Tabii, bu soru güzel ve önemli bir soru. Toplumumuzda zaman içerisinde şöyle bir anlayış oluşmaya başlıyor yani okullar olsun, başka kurum ve kuruluşlar olsun, devlet bir taraftan diyor ki: Bu kurum ve kuruluşlar devletin tek başına kurumu ve kuruluşu değildir; bu kurumlar, okullar milletimizle birlikte hepimizin okullarıdır. Dolayısıyla, buraya gelen çocuklarımız, çocuklarımızın ailesiyle, velileriyle burayı hep birlikte sahiplenelim anlayışı tabii ki oluşmaya başlıyor. Bu sefer, bununla birlikte, bir taraftan Millî Eğitim Bakanlığı üzerinden devlet yönetimini yaparken öbür taraftan velilerimizin katkılarıyla okul aile birliği yönünden de buradaki eksiklik ve aksaklıklarımızın giderilmesi noktasında güzel, ortaklaşa, devlet ve sivil dayanışma dediğimiz bir dayanışma içerisinde okullarımızın idaresini velilerimizle birlikte ve çocuklarımızla birlikte yapma düşüncesi var. Bu düşünce zaman zaman bazı okullarımızda çok iyi uygulanabilirken zaman zaman başka okullarımızda uygulanamayabiliyor. Buradaki aksaklıklarımızla, mesela, somut, bildiğimiz, gördüğümüz, şahit olduğumuz yerlerle alakalı tabii ki bir an evvel önlemleri Bakanlığımız üzerinden almamız gerekiyor.

Bizim de Çocuk Hakları Komisyonu olarak buradaki çocuklarımızın bu tür durumlardan olumsuz etkilenmemesi için üzerimize düşen incelemeyi yapıp gerekli kurumlara bildirmemiz gerekiyor. Olayın bu tarafını ben ifade etmek istedim, bu boyutu da var, zaten Başkanımız kendisi de ifade etti. Okulumuzu sahiplenerek, yaşadığımız sokağımızı, caddemizi, ailemizi, devletimizi, milletimizi ve bu toprağı, vatanımızı hep birlikte sahiplenerek inşallah daha iyi bir memleket, daha iyi bir ülke, daha iyi devleti hep birlikte inşa edeceğiz.

Tekrar hoş geldiniz diyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

MİRAY EROĞLU – Merhaba Sayın Başkanım ve değerli milletvekilleri; ben Miray Eroğlu, Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisinde Başkanlık Divanında 2’nci Kâtip Üyeyim. İzninizle size bir sorum olacak: BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde medyanın yükümlülükleri belirtilmiştir. Özellikle TV yayınlarında ve internet ortamında pek çok olumsuz örnek ve şiddet yer almakta. Çocuklar arasında da şiddet günden güne çoğalmaktadır. Şiddet içerikli programlar izlemenin çocuklar üzerinde hem okul hem de psikolojik olarak olumsuz etkileri olduğu gerçeğinden hareketle Komisyonunuzun medyanın o sorumluluklarına karşı farkındalık çalışmaları var mıdır?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, yine ben biraz giriş yapayım, ondan sonra da söz almak isteyen vekillerimiz yine söz alabilirler.

Miraycığım, teşekkür ederim. Bu soru gerçekten beni milletvekili sıfatının dışında, bir anne olarak, bir kadın olarak, bu toplumun bir ferdi olarak çok derinden etkileyen, üzen, kafa yordüğüm konulardan biri. Ki bugün de temsil ettiğimiz makamlar, hem milletvekili hem Komisyon Başkanı olmamız hasebiyle de taşın altına elimizi nasıl koyarız düşüncesiyle... Bizim de Çocuk Hakları Komisyonu olarak depremdeki çocuklarımızdan sonraki ilk çalışma alanımız bu alan olacak. Yani başlığı -Komisyon üyelerimizle bunu tartışacağız, konuşacağız nasıl olacağıyla ilgili- sanırım şöyle olur: Dijital mecralarda çocuklarımızı bekleyen tehlikeler. Hem artı yönleri ama daha çok riskler nelerdir; bu anlamda bir rapor çalışmamız olacak, bunu çok önemsiyoruz. Aslında bundan başlayacaktık bu dönem ama deprem çok daha acil gördüğümüz bir konu olduğu için, bizzat müdahale etmemiz gereken bir konu olduğu için depremle başladık. Bu çalışmayı yapıyoruz, bunu muhakkak yapmamız lazım. Yani “dijital mecralar” deyince işte içine televizyon giriyor, internet giriyor, cep telefonları giriyor; çok basit bebek oyunlarının içinde bile çocuklarımızı gördüğümüz, bildiğimiz, göremediğimiz büyük tehditler bekliyor, hem psikolojik anlamda hem istismar anlamında hem fizyolojik anlamda çok büyük riskler barındırıyor. Bu anlamda da biz bir alt komisyon olarak bu çalışmamızı yapacağız. Bu anlamda da hem bir farkındalık oluşturmak hem de çıkacak raporun sonucuna göre de kanuni düzenleme olabilir, bir denetim olabilir, yerinde incelemelerle de bu şeyi gerçekleştireceğiz.

Şimdi, tabii, bu, sadece Komisyonumuzun yapacağı bir çalışmayla ya da devletin alacağı, Hükümetin alacağı tedbirlerle de olacak bir konu değil. Bu artık bizim -internet, sosyal medya, bilgisayar, iletişim kanalları- vazgeçebileceğimiz bir alan değil. Artı, bunu nasıl kullanabiliriz? Bu da bizim hani hayatımızdan çıkarıp atabileceğimiz bir konu değil. Bunu nasıl iyileştirebiliriz? Bu konuda da aslında bütüncül yaklaşmak gerektiğini düşünüyorum. Ailelerin de bu anlamda -medya okuryazarlığı vesaire- bilinçli olmasının da çok önemli olduğuna inanıyoruz. Tam boyutlarıyla yani bu konuyu üç boyutlu, dört boyutlu ele alacağız. İnşallah bu sorunu hep beraber çözeceğiz yani Meclis, devlet ve toplum olarak ve gençler olarak, bir bütün olarak bu konuyu -Türkiye’nin, bu zamanın sorunu- beraber çözeceğiz. Biz gerekli düzenlemeleri yapacağız ve bir süreç gerektirecek, beraber aşacağız.

Ben biraz çalışma yaptım, araştırma yaptım -zaten dertlendiğim için- yani çocuklarımızın faydalanabileceği, hem öğrenebileceği hem eğlenebileceği neler var diye düşündük. Mesela, TRT'nin "tabii" diye bir kanalı var yani benzetmek ne kadar doğru bilmiyorum, Netflix gibi kendi bir film platformu kurmuş, adı "tabii." Ücretsiz indirebiliyorsunuz. Orada gerçekten ailenizle beraber oturup, çocuklarınızla beraber oturup izleyebileceğiniz hem belgeseller hem çizgi filmler hem filmler var; risklerden arındırılmış çok güzel, faydalı şeyler var hem de eğlenebileceğiniz. Çeşitli seçenekler, alternatifler oluşturmak önemli bir adımdı, bunu da incelemenizi özellikle tercih ediyorum. Dijital platformlarda çocuk istismarının ne kadar yaygın olduğunu biliyoruz yani çocuklar yanımızda oturuyor cep telefonuyla ama başka büyük riskler altında, nerede olduğunu bilmiyoruz. Bu, çok değerli, çok önemli, çok vahim bir konu; bu konuyla da ilgili Çocuk Hakları Alt Komisyonu olarak çalışmalarımıza hızla devam edeceğiz diyorum.

Çok teşekkür ederim bu soruyu sorduğunuz için.

Buyurun, devam edelim.

ELİF NAZLICAN ATAY – Merhaba Başkanım, ben Elif Nazlıcan Atay, Basın-Yayın Komisyonu üyesiyim. İzninizle sorumu sormak istiyorum.

Devlet ve özel eğitim kurumlarında gerek yönetim gerek imkânlar gerekse eğitimci yeterlilikleri açısından ciddi farklılıklar söz konusudur. Eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanamaması öğrencilerin geleceğini, tüm hayatını etkiliyor. Sizlerin bu konuda "eğitimde eşitlik" ilkesi doğrultusunda hâlihazırda çalışmakta olduğunuz bir yasa teklifi var mıdır?

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun Adem Bey.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Elifçiğim, teşekkürler.

Tabii, bizim ülkemizin öne çıkmış en güzel ve örnek alınacak noktalarından bir tanesi de eğitimde eşitliğin her şekilde her alana, her kesime özellikle bizim iktidarımız döneminde yayılmasıdır. Eğitimde eşitlik... Biliyorsunuz, mesela ilkokula giden çocuklarımız sırf başörtülü diye okula alınmıyordu; aslında eğitimde eşitsizlik oradan başlamıştı 90'lı yıllarda. Biz çocuklarımızı okula yazdıramıyorduk, okula gönderemiyorduk ama bu durumu yaşayan çocuklarımızın geleceğini teminat altına alma noktasında bu tür yasakların önündeki tüm engelleri biz kaldırmışız ve o yasakları ortadan kaldırmışız.

Bizim ülkemizde maddi durumu veya zenginliği, etnik yapısı, inancı, düşüncesi, kılık kıyafeti, cinsiyeti ne olursa olsun herkese çok rahatlıkla, eşit bir ortamda eğitim imkânı tanınmış. Mesela ülkemizin LGS sonuçlarına bakın, YKS sonuçlarına bakın, o sonuçların ilan edildiği dönemdeki haberlerimizi şöyle bir kontrol edin. Önünde 50-100 koyunu otlatan çoban bir çocuğumuz bile LGS'de Türkiye 1'incisi olabiliyor. Olabiliyor mu? Olabiliyor. "Vay, sen köyde okuyorsun, biz seni 1'inci kabul etmeyiz." diyebilir miyiz? Ona her türlü imkânı sunuyoruz. Veya aynı şekilde, işçi bir ailenin çocuğu YKS'de çok rahatlıkla Türkiye 1'incisi olabiliyor veya daha farklı durumda olan insanlarımızın, ailelerin çocukları da hem bu imkânı elde edebiliyor hem de başka... İlla 1'incilik üzerinden de bu tartışmayı yapmayalım; tabii, bu da doğru değil. Dolayısıyla, okumak isteyip de "Ben okuyamıyorum, imkânlar sağlanmadı, benim önümde yasaklar oldu, beni okula almadılar, kılığımдан kıyafetimden dolayı bana okulu açmadılar; düşüncemden, yaşantımdan, dinimden, mezhebimden, meşrebimden dolayı ben bu ülkede okuma imkânı bulamadım." diyen birileri varsa eğer, evet, bu noktada da yeniden çalışma yapmamız gerekir ama ben böyle birilerinin olduğunu düşünmüyorum.

Geçen Hollanda'dan Hollanda Büyükelçisi ile yine oradaki meclisten bir heyet bizi, alt komisyonumuzu ziyarete gelmişlerdi. Onlara ben şunu ifade etmiştim: "90'lı yıllarda bizim ülkemizde eğitimi engellenen çocuklarımız, kızlarımız kılığından kıyafetinden dolayı Avrupa'ya okumaya gelirken bugün sizler kılık kıyafetinden dolayı bu çocuklarımızı Avrupa'da okutmuyorsunuz, sizler

adı Muhammet olan çocukları okutmuyorsunuz veya iş vermiyorsunuz. Dolayısıyla bu anlamda en özgür ülke Türkiye’dir, Türkiye’nin geldiği yer burasıdır, sizin geldiğiniz yer 90’lı yılların çok çok gerisindedir.” diye ben ifadede bulunmuştum kendilerine; tabii, buna çok cevap verememişlerdi. Bu anlamda da eşitlik konusunda, özellikle eğitimde fırsat eşitliği konusunda ülkemizin çok iyi bir noktada olduğunu ifade edelim. Burayı daha fazla destekleyici düşüncelere açık olduğumuzu ifade edelim çünkü bizim şiarımız, düşüncemiz şudur: Biz bu memleketi çocuklarımızdan ödünç aldık diyoruz, o şekilde yaklaşıyoruz yani geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımızdan ödünç aldığımızı düşünüyoruz. “Atalarımızdan miras değil, çocuklarımızdan ödünç aldık.” diye güzel bir söz vardır. İnşallah cevap olmuştur Elifçiğim.

ELİF NAZLICAN ATAY – Evet, teşekkür ederim.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ben teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Birkaç ekleme de ben yapmak isterim.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Başkanım, ben müsaade istesem olur mu? Çocuklar, müsaadeniz olur mu? Benim bir basın açıklamam var, yoksa aslında sonuna kadar kalmak isterdim sizlerle. Müsaade var mı?

ELİF NAZLICAN ATAY – Tabii ki, estağfurullah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Teşekkür ederiz katkılarınız için Sayın Vekilim.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) – Sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Şimdi, eğitimde fırsat eşitliğini yakalamak için, bazı kişilerin yoksulluktan eğitimine devam edememe gibi bir durumu da yaşamamaları için çeşitli tedbirler alındı, yirmi yirmi iki yıldır bunu biz özellikle uyguluyoruz. Mesela, maddi imkânsızlıklardan dolayı devam edememe ihtimalini ortadan kaldırmak için “şartlı nakit transferi” dediğimiz bir uygulamamız var. Böyle bir durumda da özellikle bu desteğin anneye verilmesini, bunu çok önemsiyorum ben. Annelerin bu konudaki hassasiyetinin daha fazla olduğunu bildiğimiz için maddi destekler anneye veriliyor. Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) dediğimiz, şu an çok yaygın uygulanan, bu durumdaki ailelerin çocuklarının da okula devam etmesi noktasında çok büyük maddi destekler veriyor Aile Bakanlığımız. Bunun dışında, çocukların okula başladığı ilk gün ders kitaplarının ücretsiz olarak önüne koyulmuş olmasının bu anlamda da herkese eğitimde fırsat eşitliği sağlamada önemli adımlardan biri olduğunu buradan ifade etmek istiyorum.

Demin konuşmamda çok kısa tuttum Komisyonumuzun çalışmalarını. “Covid döneminde çocuklarımız eğitimi nasıl alabiliyor, nasıl alıyor?” diye EBA TV’ye yerinde inceleme yapmıştık, çocuklarımızla da görüşmeler yapmıştık. EBA TV’nin de bu anlamda, çocuklarımızın eğitime ulaşmasında önemli bir çalışma olduğunu ifade ediyorum. Burada tablet bilgisayarı olmayan çocuklarımıza, alamayan, ulaşamayan çocuklarımıza da ayrıca destek verildiğini buradan ifade etmek istiyorum.

Yine, yoksullukla ilgili eğer bir sıkıntı varsa bu çocuklara hissettirmeden, diğer akranlarına hissettirmeden, göstermeden de bunu rahatlıkla, işte, kıyafetten, okul yardımlarından ulaşımına kadar her türlü şeyi diğer çocuklar farkına varmadan, bir usulle, yöntemle yaptığımızı ifade etmek istiyorum.

Aynı zamanda, özel okullar ile devlet okulları arasındaki bir farka işaret etmiş olabilirsiniz düşüncesiyle devlet okullarının fiziki ortamlarının aslında özel okullara çok yakın olduğunu, bununla ilgili de hâlâ yeni okulların yapıldığını biliyoruz. Depreme yönelik de aslında yeni okulların devam ettiğini... Bunları da ileride konuşacağız, ileriki sorularda da. Burada da mesela, okulların spor

alanlarının geliştirilmesi, tercihi dersler dediğimiz kültüre, sanata, spora yönelik derslerin olması noktasında aslında bir sürü seçenek var. Mesela, Kültür ve Turizm Bakanlığından, Gençlik ve Spor Bakanlığından, Milli Eğitimin halk eğitim merkezlerinden çocuklarımızın kendi kişisel ve sosyal gelişimlerini de sağlayacak desteklerin verildiğini, bu projelerin yapıldığını, devlet okullarına yönelik -özellikle özel okullarda da bunlar zaten daha doğal olarak işliyor- buradaki dengeyi sağlamaya yönelik çalışmaların devam ettiğini buradan ifade etmek istiyorum. Bu eşitliği, fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik azami bir çalışma var. Eksikler olabilir, birtakım aksaklıklar olabilir, onları da sizlerin sayesinde bizler yerinde inceleme yaparak düzeltmeye ve tamamlamaya çalışacağız diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

ELİF NAZLICAN ATAY – Teşekkür ederim.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Başkanım, ben bir şey eklemek istiyordum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Sayın Vekilim, buyurun.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Buraya geldiğiniz için size teşekkür ediyorum. Hazırladığınız sorularınız da çok önemli, onlar için ayrıca teşekkür ediyorum ve geçmiş 23 Nisan Bayramı'nızı tebrik ediyorum.

Şimdi, hem bizim İbrahim Başkan hem Sayın Başkanımız ifade ettiler, Adem Bey de değindi, gitti; bu, eğitimde fırsat eşitliğiyle alakalı bir şeyi eklemek istiyorum onların sözlerine. Şu anda siz mevcudu görüyorsunuz. Türkiye olarak eğitim noktasında, Avrupa'daki insan hakları noktasında; kültür, eğitim, ekonomi olarak bizden çok çok önde olan ülkelerle bile biz şu anda mücadele ediyoruz yani çekişme hâlindeyiz, hatta onların önündeyiz. Lakin, biz nereden geldik buraya? Siz çok şanslısınız. Biz gözümüzü açıp ilkokula gittiğimizde eğitimde fırsat eşitliği yoktu, biz iliklerimize kadar bunu yaşadık. Din alanında yoktu, dil alanında yoktu, kültürel alanda yoktu, düşünce alanında yoktu, belirli sınıflı haizdi sanki Türkiye'de din eğitimi, bir baskı vardı eğitim üzerinden. Her alanda bu böyleydi, lakin AK PARTİ döneminde siz gözünüzü açıp şu anda baktığımız zaman, gerçekten Türkiye çok modern bir eğitimle... Elbette eksiklikler vardır, aksaklıklar vardır; bunların tamamlanması için çok ciddi çalışmalar yapılmakta ve bu noktada bize de çok ciddi görevler düşmekte.

Bizim 27'nci Dönem Meclis Başkanımız mı, bir şey ifade etti genç yaşta evliliklerle alakalı? Şunu bilin: İslam dini hiçbir zaman çocuk yaştaki evliliği tasvip etmemiştir ve etmez. Siz belki bunu duymamışsınız ama aklınızın bir köşesinde kalsın. Genç yaşta evlilikle alakalı, Peygamber Efendimiz ile Hazreti Aişe'nin evlilik yaşıyla ilgili bir şey ifade ediyorlar; öyle bir şey yok, öyle bir doğru ve sağlam bir rivayet de yoktur. Hazreti Aişe annemiz Peygamber'imizle evlendiği zaman 9 yaşında değil, 17 yaşında evlenmiştir, bu Kur'an ayetleriyle de uyumludur. Rivayet kültürü biraz ortalığı karıştırmıştır.

Ben genç yaşta çocuk evliliğine karşı olan bir insanım, bu noktada makalelerim ve kitaplarım da var, yazdığım kitaplar da var ama şunu da ifade edeyim, demin Başkanımız dedi ki: "12 ile 18 yaş cezai ehliyet yaşıdır." Madem Başkanım, 12 yaşında cezai ehliyet başlıyorsa 12 yaşında evlendirilen çocuğun ne suçu var? O, ceza hak etmiyor ki. Bu konuda da bize düşen çok şeyler olmalıdır, yani 12 yaşındaki insan dinen akıl bülüğe, tekâmüle ulaşmamıştır. Bu insanı cezaevine atmak da ayrı bir sorun, bu vesileyle bunu bildirmek istedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkür ederiz katkılarınız için.

Buyurun.

ORHAN MUSTAFAYEV – Sayın Bakanım ve sevgili milletvekilleri; ben Orhan Mustafayev, Basın-Yayın Komisyonunun sözcüsüyüm.

Okullarda yabancı uyruklu çocuklara karşı zaman zaman ayrımcılık olabildiği gibi kız-erkek ayrımcılığı ve ön yargıların da olduğunu görüyoruz. Ayrımcılık yapmama ilkesi doğrultusunda çocuklar kadar, aileler ve eğitimcilerin de çocuk hakları konusunda daha bilinçli hâle getirilmesi amacıyla çalışmalarınız var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Orhan’a teşekkür ederiz.

Söz almak isteyen var mı Orhan kardeşimizin, çocuğumuzun...

“Çocuklara karşı çeşitli zamanlarda ayrımcılık olabiliyor.” dedi, kız-erkek ayrımcılığına dikkat çekti. “Bu konuda ayrımcılığın olmaması için neler yapılabilir, yaptığınız bir çalışma var mı?” dedi.

Ben bir iki cümle ekleyeyim. 26’ncı Dönemde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığı döneminde birçok yurt dışı temasım oldu; çeşitli ülkelerin, gelişmiş ülkelerin parlamentolarında hem komisyon başkanlarıyla hem devlet başkanlarıyla, bakan yardımcılıyla, bakanlarla görüşme fırsatım oldu. Hep bu konu yani kız-erkek ayrımcılığı, kadın-erkek ayrımcılığı, ayrımcılıkla ilgili neler yapıldığıyla ilgili çalışma yaptık. Mesela, orada gördüğüm, onların da Türkiye’de böyle bir şey olduğunu duyunca hayretle inanamayarak beni izlediklerini, dinlediklerini fark ettim. Anayasa’nın 10’uncu maddesinde “pozitif ayrımcılık” dediğimiz bir ilkeyi getirdik. 41’inci madde olacak sanırım, Anayasa’nın 10’uncu maddesinin... Yani bir pozitif ayrımcılık bu hem kadına başta hem sonrasında çocuklara, sonra yaşlılara, sonra engellilere diye devam ediyor. Bu, Anayasa güvencesi altına alınmış nadir ülkelerden, belki tek ülke diyebileceğimiz bir çalışmadır.

Şimdi, bu ne demektir? Şimdi, bir irade koyuyorsunuz ve Anayasa’nıza bunu... Bu Gazi Meclis bunu yapmıştır. Çok önemli ve bununla ilgili, devlet alması gereken bir... Pozitif ayrımcılık ilkesi ne demek? Devlet, alması gereken bir karar varsa, bir uygulama varsa önceliği kadına verir, çocuğa verir, gence verir, yaşlıya verir, engelliye verir. Eşitler arasında fırsat eşitliğini yakalamak adına böyle bir irade göstermiş.

Şimdi, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nu biz UNICEF’le birlikte -az önce bahsetmiştim- mutabakat zaptında karşılaştırmalı -ülkelerle, diğer ülkelerdeki koruma kanunlarıyla karşılaştırmalı- inceleme yaptığımızda da kanuni düzeyde de Türkiye’nin diğer Avrupa ülkelerine göre daha önde olduğunu görüyoruz. Bunu böyle çoğaltabiliriz. İşte, 23 Nisan bile, başlı başına Meclisin açılış tarihini 23 Nisana koymak... Zaten inancımızda var -vekillerimiz de bahsetti- kültürümüzde var, çocuklar bizim için çok ayrı bir yerde. Ayrımcılıkla mücadele etmek bizim en önemli konularımızdan biri, birinci sırada gelen konulardan biri; bununla mücadele edeceğiz. Kanuni anlamda, yasal anlamda, hukuksal anlamda, cezai anlamda aslında neredeyse her şey tamamlanmış gibi ama buna rağmen de bu mücadeleyi yapabilmek için bütüncül bir yaklaşım gerekiyor yani sadece devletle, hükûmetle, kurumlarla olacak bir şey değil; bunun içinde sivil toplum örgütlerinin olması gerekiyor, beraberinde tüm toplumun fertleriyle beraber ailelere de incek bir süreci de kapsayan bir durum.

İşte, dijital mecraları konuştuk. Dijital mecralarda aslında “subliminal mesaj” dediğimiz, ayrımcılığı, ötekileştirmeyi, şiddeti normalleştiren birçok figürler, oyunlar, mesajlar, görüntüler, kıyafetlere kadar varan aslında şeyler var. Yani bir zihinsel dönüşümü sağlayabilmek demek, toplumun tüm kesimleriyle birlikte devlet ve millet buluşması, sivil toplum örgütleriyle, siyasetin dışında ele alınarak çözülmesi gereken alanlardan biri.

Bununla ilgili mücadelede mesela güzel bir uygulama var, Aile Eğitim Programı, AEP kıtası. Ben milletvekili olmadan önce de bu konuda çalışmış bir kardeşinizdim, zaten vekillikten önce toplumsal meseleler bizim ana konularımızdan biriydi. Bir kardeşiniz olarak da bir ablanız olarak da bu konuda çalışmış bir kardeşiniz olarak AEP Formatörüydim. Bu Aile Eğitim Programı’nı nasıl yapabiliriz yani toplumsal değişim, zihinsel değişimler nasıl olacak? İlk önce aileden başlayacak ve ailedeki çocukla birlikte olacak. Aile eğitim programları, işte, medya okuryazarlığından tutun, aile bütçesine kadar,

ayrımcılığa, çocuklar arasındaki iletişime, eğitim hakkına, mahremiyete kadar bütün alanları kapsayan çok kapsamlı, çok modüllü bir çalışmadır. Şimdi, bugüne kadar ne kadar aileye bu eğitim verilmiş diye baktığımızda, rakamları Aile Bakanlığından istediğimizde, 4 milyon 700 küsur yani 4 milyonu aşan, 5 milyona yakın aileye ulaşıldığını görüyoruz ki bu aile eğitimlerini de ben bizzat uygulamıştım. Bu bir süreç, kesintisiz devam etmesi gerekiyor ama hep beraber yapılması gereken bir konu olduğunu buradan ifade etmek istiyorum.

Çocuk haklarını daha bilinçli hâle getirebilmek için yine Komisyonumuzun çocuk diliyle özetlemiş, işte Anayasa, işte Koruma Kanunu, Meclisin çalışma şekli gibi çoğaltılabilecek aslında hakları bilmek, hakları savunabilmek ve bunlarla ilgili bir yanlıştın önüne geçebilmek için önemli bir adım olduğunu düşünüyoruz. Bunu yaptık.

Kamu Denetçiliğini, Ombudsmanlığı da örnek verebiliriz. Böyle bir kurum kuruldu. Yani, devletle ilgili bir sıkıntı yaşadığı zaman, kurumlarla ilgili bir sıkıntı yaşadığı zaman bireysel olarak oraya başvurabiliyor toplumdaki herkes. Orada çocukla ilgili bir birim var. Çocukların bir şikâyeti olduğu zaman... Buradan da size duyuralım, bir şikâyetiniz olduğu zaman, bir talebiniz olduğu zaman ya da bir haksızlığa, hukuksuzluğa uğradığınız zaman oraya başvurabiliyorsunuz. Bu konuda uzmanlar var, çalışan bir birim var. Onlar da çocuklar haklarını öğretilsin diye çeşitli kitaplar hazırlıyor ve dağıtımlarını yapıyor. Aslında her bir elden beraber çalışıyoruz. İnşallah, bu süreç süreklilikle devam eder ve sonunda bu sorunu sıfır tolerans ilkesiyle minimuma düşüreceğiz, yok edeceğiz inşallah diye düşünüyorum.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Başkanım, bir kelime ilave edebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tabii ki.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Çocuklarımızın, evlatlarımızın bilmelerini istiyorum. Şimdi, siz kendi haklarınızı bilmezseniz o haklarınızı müdafaa etmez ve isteyemezsiniz. Maddi alanda ne kadar haklarınız varsa bunu unutmayın, manevi alanda da ödevleriniz ve haklarınız vardır. Mesela, önce ahlak ve maneviyat, eğitimin önünde ve içinde ahlak ve maneviyat olmazsa, o eğitimin benim kanaatime göre ne dünya ne ahiret olarak o açıdan da topluma bir yararı olmaz. Benim Kuzey Avrupa ile Batı Avrupa ülkeleriyle ilgili bir seyahatim olmuştu bir araştırmayla ilgili -Başkanlarım ve vekillerim de bilir, giden bilir- özellikle Baltık ülkelerinde her okulun yanında bir kilise var Değerli Vekilim, üniversitelerin tümünün içerisinde kiliseler var yani Batı dini terk etmemiş, Batı dini bırakmamış; ta ilkokuldan üniversiteye kadar onlarda din dersi mecburidir; bizde hâlâ din dersi mecburi hâle zaten gelmedi; bunu iddia etmek de neredeyse kavga sebebi oluyor yani. Onun için ahlak ve maneviyat da sizin bir hakkınızdır ve ödevinizdir. Biz de bunlarla ilgili bir şeyler yapmaya çalışıyoruz ama bu taleplerinizi de sesli olarak, yüksek sesli dile getirmek hakkınızdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) – Sayın Başkanım, sevgili çocuklar; hoş geldiniz.

Öncelikle 23 Nisan Bayramı'nızı tebrik ediyorum.

Burada bahsedilen yabancı uyruklu çocuklardan kasıt, zannedersem sığınmacı olarak Türkiye'ye gelen çocuklar. Ben bu çocuklar ile bizim kendi çocuklarımızın aynı okullarda okumasını doğru bulmuyorum. Bunların ayrı bölgelerde, ayrı toplama alanlarında onlara özel yapılmış okullarda önce toplumla bir uyum hâlinin sağlanıp, varsa psikolojik sorunları, yaşadıkları problemler, bunların giderilip daha sonra Türk milletinin çocuklarıyla bir araya getirilecekse -illa getirilecekse- getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu zaten sadece çocuklarla alakalı bir durum değil, bu aslında ülkenin göç politikasıyla alakalı bir durum yani Hükûmetin uyguladığı açık sınır kapısı uygulamasının getirdiği bir sorun.

Ayrıca, biraz önce şeyden bahsedildi, milletvekillerinin denetleme ve inceleme yetkisinden. Ben bu Ramazan Bayramı'nda Kadıköy'de bir gece rastgele bir bara gittim ve orada izledim; çok küçük yaştaki çocukların girip çıktığını gördüm. Bunların orada gece hayatına, fuhşa, uyuşturucuya yönlendiğinin ya da yönlendirilebileceğinin farkındayım. Polisi aradım, polis gelmedi; geldi, geldi ama müdahale etmeye çok istekli durmadı; daha sonra onlar gitti, başka polisler geldi. Yani şunu anlatmaya çalışıyorum: Bizim bu denetleme ve inceleme yetkimizi il emniyet müdürlüklerine Komisyon olarak bildirirsek bir dahaki böyle bir durumda daha hızlı -hani, yetki tartışması yaşanmadan- etkin bir müdahale yapabilirler çünkü o gün zaten o mekânın sahipleri içeriği boşalttılar polis gelene kadar. Bu konuda sizden, Başkanlığınızdan, bütün illerdeki emniyet müdürlüklerine ve cezaevlerine Komisyonun yetkilerini... Sadece çocuklarla ilgili değil, bizim bir cezaevine de gittiğimizde yetki tartışması yaşamadan orada gerekli denetleme ve incelemeleri yapabilmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu nedenle sizden bu konuda yardım bekliyorum, rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tamam, elbette.

Teşekkür ederiz.

ELİF ESEN (İstanbul) – Ben de bir söz hakkı rica edeyim mümkünse.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) – Evet, az önce zaman kısıtı olduğu için ben de kendimi tanıtmadan sözüme başlamıştım.

Öncelikle çok kıymetli çocuklar, Kıymetli Başkanım ve kıymetli milletvekilleri; hoş geldiniz. Ben sizin geçmiş bayramınızı en içten dileklerle kutluyorum öncelikle. Şeref verdiniz, sizi burada görmek çok büyük mutluluk bizim için de.

Sorularınızın hepsi çok ayrı nitelikli ve hem sizlerin hem de eğitimcilerinizin, büyüklerinizin, ebeveynlerinizin gözlemlerine de dayandığını düşünüyorum. Ümit ediyorum ki burada milletvekillerinden, Değerli Komisyon Başkanımızdan almış olduğunuz bilgilendirmeler sizler için yeterli oluyordur ama yine de kafanızda soru işaretleri oluşuyor olabilir çünkü sizler de birtakım şeyleri farklı okullarda gözlemliyorsunuz. Sizlerin burada katılmadığınız görüşlerinizi de bizlere bildirmenizin ya da bizlerin göremediği farklı görüşlerinizi yine bizlerle paylaşmanızın çok kıymetli olduğunu düşünüyorum çünkü -Kıymetli Başkanım ve heyet de katılacaktır- biz, sizleri dinlemek üzere, sizlerin görüşlerini almak üzere buradayız.

Benim ismim Elif Esen, ben İstanbul Milletvekiliyim, DEVA Partisi Milletvekiliyim ben de. Uzun yıllar sivil toplum çalışmaları yaptıktan sonra... Ki sivil toplumdaki çalışma alanım da çocuklardı, çocukların geleceğe güvenle taşınabilmesiydi. Bizim derneğimizin sloganı “Mutlu Çocuk, Umutlu Gelecek”ti. Sizler mutlu olabilirsiniz, sizler hayallerinizi özgürce kurabilirsiniz, sizler hedeflerinizi güçlü hedefler olarak belirlerseniz ancak Türkiye güçlü olur. O yüzden sizlere bizim de güvenimiz sonsuz. Bu geleceği, Türkiye'nin geleceğini ve bekasını sizlere hediye edeceğiz, sizlere emanet edeceğiz bizler de.

Ben kıymetli vekilimin görüşlerine katılmıyorum çünkü tam da ayrımcılıkla ilgili sorunun üzerine sayın vekil yabancı uyruklu çocukların ayrı, tecrit edilmiş yerlerde eğitime tabi tutulmasından bahsedince açıkçası ben çok şaşırdım, çok hayretler içinde kaldım. Evet, ülkemizin göç politikası noktasında sıkıntıları olabilir ancak bu politikalar öncelikle göçmenler ülkemize ilk geldiği zaman veya ilk geldiği yıllarda güçlü, koruyucu, önleyici tedbirlerle alınsaydı belki bir miktar etkili olabilirdi ki artık üzerinden on-on iki yıl geçmiş, artık ülkemizdeki bu nüfus bütün ülke sathına yayılmış. Yani hangi tecritten bahsediyoruz, hangi ayırtırmadan, hangi farklı eğitim kurumlarından, hangi gettolar... Ya, bu çok tehlikeli bir bakış açısı. Bu, tamamen ülkeyi ayırıştırır, bölen, gettolaşmaya sebep olan bir

bakış açısı. Tam da “Sen orada dur, benim çocuklarım burada eğitim alacak.” bakış açısı. Şiddetle karşı çıkıyorum bu görüşünüze Sayın Vekilim. Ki şu anda aslında, bugünkü iktidarın ve devletin anlayışı aslında çocuklar açısından en uygun olanıdır çünkü çocuk, eğitim kurumunda akranlarıyla birlikte olursa -eğer bu ülkede misafir oluyorsa- oryantasyonu güçlü olabilir. Bu oryantasyon elbette çok stratejik planlamalarla yürütülmeli, elbette Türkiye Cumhuriyeti çatısı altında bizim bütün çocuklarımızın üstün yararı gözetilmeli ama bu, çocukları asla ayırtırmadan yapılmalı. Çocuk çocuktur, ülkemizde en iyi eğitimi almalı. Ülkemizden giderken de... Ki elbette ülkelere gönderilmeleri noktasında bizlerin güçlü politikalar ve güçlü stratejilerle o çocukları ve ailelerini ülkelere dönmeleri, barış içindeki ülkelere dönebilmeleri için desteklememiz gerekir. Ancak bu desteklerin öncesinde de bu çocukların bu ülkeden mutlu, bu ülkenin eğitim kurumlarından kaliteli, nitelikli yetişmiş gençler, bireyler olarak ülkelere dönmeleri ve Türkiye’yi hayallerinde kendilerine eşit şart ve fırsatların tanıdığı, çocuğun üstün yararına yaraşır şartlarda yetistikleri... Onurları zedelenmemiş çocuklar olarak ülkelere dönmelerinin hem farklı ülkeler yani bizim ülkemiz ve hangi ülkeden gelmişirse o ülke hem de dünya barışına katkı anlamında son derece kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Ben de sizden bir on dakika sonra izin rica edeceğim, ayrılmam gerekecek ama bu program için çok mutlu oldum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Teşekkür ederiz Elif Hanım.

Şimdi bir programım var, süreci ben de hızlı yönetmek zorundayım.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Bir şey söyleyeyim, çok kısa...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Çok tartışmaya mahal vermeden cevap verirsiniz...

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Tamam.

Şimdi on iki yılda sığınmacılar Türkiye’nin tamamına homojen dağılmamıştır. Gaziantep’te 480 bin sığınmacı vardır, Hatay’da yine 450 bin civarında sığınmacı vardır, Türkiye’nin genelinde ise 4 milyon sığınmacı vardır. Yani 20 milyon nüfusu olan İstanbul’da 500 bin sığınmacı varken 2 milyon nüfusu olan Gaziantep’te 480 bin sığınmacı vardır. Dolayısıyla, okulların neredeyse yarı yarıya dağılımı Türk ve sığınmacı öğrencilerdir. Bu durum Türk halkında rahatsızlık yaratmaktadır ve Gaziantep’in kendi yerel halkı batıya doğru göç etmektedir bu nedenle ve buna devletin bir çözüm bulması gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Teşekkür ederim.

Bu konuyu daha farklı toplantılarda ele alıp konuşalım kapsamlı olarak.

Evet, gençler, çocuklar, biz böyleyiz yani bir konu üzerinde farklı görüşler sunuyoruz, her boyutuyla ele alıyoruz. O yüzden, burada aslında daha faydalı, böyle daha güzel sonuçlar elde ediyoruz. Bu bizim bu platformun bir gereğidir ama zamanla yarıştığımız için -sizlerin de süresi kısıtlı, bizlerin de öyle- hızlıca devam edelim. İsterseniz biraz daha serileşebiliriz, herhâlde soruların yarısına gelemedik. O zaman biraz hızlı hızlı yapalım, kısa cevaplar verelim; isterseniz sizlere yazılı cevaplar da gönderebiliriz, eğer buradaki cevaplar yeterli gelmezse.

Buyurun, devam edin.

FEYZA REYYAN COŞKUN – Merhaba Sayın Başkanım, ve değerli milletvekillerim; ben Çocuk Meclisi Spor Komisyonu Sözcüsü Feyza Reyhan Coşkun.

Şimdi izninizle sorumu sormak istiyorum: Deprem bölgelerinde kayıp çocuklar olduğunu duyuyoruz. Bu konuda sizlere ulaşan ve sizlerin ulaştığı doğru bilgiler nelerdir? Çocukların yaşama hakkı doğrultusunda Türkiye’deki okulların depreme dayanıklılığı konusunda yeterli olduğunu söyleyebilir misiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet teşekkür ederim bu soruya, bizim çalıştığımız yerden geldi.

Komisyonumuzun deprem bölgesindeki çocuklarla ilgili yaptığı inceleme ziyaretinde de bu konuyu ele aldık. Gittiğimiz illerde bu konuları hem oradaki yetkililerden aldık hem de sahada da gördük. Elbette bu konuyla ilgili bize bilgiler verildi, ilgili bakanlıklarımız bu konuları çalışıyorlar ve bu refakatsiz olan yani refakatçisi olmayan çocuklar ya da kayıp ihbarı verilen çocukların bulunması için aslında teknolojinin son gelişmeleri, son teknolojik gelişmelerle birlikte bu DNA eşleştirmeleri vesaire yapılarak kayıp çocukların bulunması yönünde çalışmalar yapıyor. Mesela, onun adı da “DerinGÖRÜ” dediğimiz bir program üzerinden yapılıyor bu DNA eşleştirmesi, tanımlama noktasında. Gelen talepleri, şikâyetleri biz de değerlendiriyoruz, ilgili bakanlıklar da değerlendiriyor. Birkaç rakam var, onları sizinle paylaşayım: Refakatsiz çocuk sayısı 1.912, ailesine bu süreçten sonra teslim edilen 1.865, hastanede takip edilen 3, koruma altına alınan 24, vefat eden 15, koruyucu aileye verilen 4, evlat edindirmede 1 olarak devam ediyor.

Evet, teşekkür ederim. Bu konuda daha derin, daha geniş bilgi isterseniz sizlere göndeririz, inşallah.

FEYZA REYYAN COŞKUN – Teşekkür ederim.

DEFNE NUR ÇAVUŞOĞLU – Sayın Başkanım ve değerli milletvekillerim; ben Defne Nur Çavuşoğlu, Basın -Yayın Komisyonu üyesiyim.

Komisyonunuzun adında “çocuk” kelimesi yer alıyor. Çocukları da ilgilendiren konularda kararlar alınırken biz çocuklara da danışılması, görüş alınması ve bunun başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere, tüm kurumlarda yaygınlaştırılması amacıyla Meclis Başkanlığına bir komisyon teklifi vermeyi düşünüyor musunuz? Bizler de Çocuk Meclisi olarak çalışmalarınıza katkıda bulunmayı çok isteriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkür ederim Defneciğim. Cevap vermek isteyen yoksa ben yine cevaplayayım.

Zaten sırf bu sebeple Çocuk Hakları Alt Komisyonu kuruldu. Aslında bu alt komisyonlar kurulurken şöyle olur: Bir konu belirlenir, üst komisyonda konuşulur, “Şu konu üzerinde çalışalım.” denir ve o konuyla ilgili bir alt komisyon oluşur, onu çalışır, raporu hazırlar ve biter ama çocuk konusu olduğu için geçen dönem de tüm yasama Meclisi döneminde çalıştı, bu dönemde devam ediyor. Aslında bir daimi Çocuk Hakları Alt Komisyonu oldu, işleyişte olmasına rağmen, bunu daha da geliştirebiliriz. “Daha kalıcı yapabilir miyiz?” Yapabiliriz. Bu konuda da bir irade var, bir istek var. Bununla da ilgili çalışmalarımızın devam edeceğini, bu konudaki, bu Komisyonda ve yöneticilerde de bu isteğin ve iradenin olduğunu da ifade etmek istiyorum. Size katılıyoruz Defneciğim.

Diğer soruya geçebiliriz.

ELA DURU UTKU – Merhaba Sayın Başkanım, ve değerli milletvekillerim; ben Ela Duru Utku, Kültür-Sanat Komisyonu üyesiyim.

TÜİK’in 2023 Yılı İstatistiklerle Çocuk Araştırması’na göre çocuk işçi sayısında artış olduğu görülmekte ve çocuk işçi ölümlerinin büyük kısmının da tarım işçisi çocuklar olduğu belirtilmektedir. Bu durumlar tespit edildiğinde ne gibi yaptırımlar uygulanmaktadır ve Komisyonunuzun bu konudaki çalışmaları nelerdir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, Ela’cığım teşekkür ederim.

Yine çalıştığımız yerden soru sordunuz bize. Bahsettiğim gibi, geçen dönem ilk çalışma alanımız mevsimlik tarım işçilerinin ailelerinin çocukları yani tarımda çalıştırılan çocuklar var mı diye incelediğimiz bir konuydu. Bu konuyla ilgili önemli adımlar atmış ilgili bakanlarımız ve ayrıca da 2023 Eylem Planı olarak üç yıllık bir hedef alınmıştı. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile

Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm yani aslında neredeyse tüm bakanlıkların içinde olduğu bir eylem planıyla, strateji eylem planıyla birlikte çocuk işçiliğini minimum düzeye düşürmeye yönelik bir çalışma vardı, Cumhurbaşkanımızın Değerli Eşlerinin himayesinde devam ediyordu. Bu kapsamda da işte METİP projesi var, az önce bahsettiğim, İçişleri Bakanlığının düzenlediği bir yazılım programı e-METİP var. Şöyle oluyor süreç: Mevsimlik tarım işçileri genelde mart ayında, nisan ayında farklı alanlardaki tarımda çalışmak için kendi şehirlerinden ayrılıyorlar, şehirlerinden ayrıldıklarında çocukların okuldan kaydı siliniyor ve bu sisteme düşüyor o çocuklar. İşte Urfa'nın Viranşehir'inde bir çocuk okuldan ayrıldı, bu sistem ayrıldığını görüyor, aileyi takip ediyor bu sistem, gittiği yer Ordu diyelim, Ordu'da ilgili kurumlar, daha çok jandarma -sınır bölgesi dışında olduğu için- geliyor, bu çocuğu alıyor, en yakın okula kaydediyor, ulaşımını sağlıyor, METİP alanlarını oluşturuyor. Burada küçük yaşta çocuklar varsa onlar için Pikolo sivil toplum örgütü var, birkaç sivil toplum örgütüyle birlikte kreş kuruyorlar, anaokulu kuruyorlar, okuma yazma bilmeyen anne varsa onlara eğitim veriliyor. Kalma, barınma, yıkanma, yemek pişirme alanlarını daha insanca yaşanabilecek ortamlara getiriyorlar. Bu METİP projesi sanırım, yanlış hatırlamıyorsam, 12 tane ildeydi, diğer illere de yaygınlaştırılmak üzere ILO üzerinden büyük bir bütçe aldı Aile Bakanlığı, bunu da yaygınlaştırıyoruz. Buradaki sorun çok dağınık yani Polatlı'ya gittik biz, Polatlı'nın en az 45 ayrı yerine bu aileler geliyor ve çocukların aileleriyle birlikte geldikten sonra tarlaya değil okula devam etmesi yönünde ciddi tedbirler alınmış ama bu mücadele uzun bir mücadele.

Şunu da ifade etmek istiyorum: Çocuk işçiliğiyle mücadelede Türkiye en hızlı sonuç alan, çocuk işçiliğini düşüren ülkelerden biri oldu -burada önünüzde sunuşlar, detaylı bilgi var- ödül almış ülke oldu. Çocuk işçiliğiyle mücadelede başarılı olan, görülen ülkelerden biri ama biz sıfır toleransla çalışacağız, bunu en minimum düzeye düşüreceğiz yani sıfır toleransla bu mücadelemiz devam edecek. Buradan da bunu ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

Diğer soruya geçebiliriz.

HELEN TÜKENMEZ – Merhaba Sayın Başkanım ve milletvekillerim; Basın-Yayın Komisyonu üyesiyim size bir sorum olacak: Çocuk istismarının ülkemizde hızla arttığını üzülenek görüyoruz. Daha etkili bir denetim, kontrol ve ceza yaptırımına yönelik çalışmalarınız var mı?

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, aslında, ülkemizdeki hukuki gelişmeler anlamında bakacak olursak sadece istismar konusunda -tırnak içinde- değil de çocukların hukuki anlamda korunması noktasında da -tabii, geçmişte olan kısımlara çok fazla girmek istemiyorum, onlar sadece bizim geldiğimiz noktayı, belki aşamayı belirtme anlamında değerli hakikaten- bu anlamda ciddi yol aldığımızı ben düşünüyorum. Özellikle istismardan sadece belirli bir anlamı çıkarmak istemiyorum. Mesela, çocuk teslimi konusu da aslında bazen anne-baba arasında tam anlamıyla istismara konu olabilecek bir durum iken şu anda ülkemizde çocuk teslim bürolarının kurulmuş olması ve eskiden, affedersiniz, icra dairelerinde sanki çocuğa bir eşyaymış, para değeri olan bir ürünmüş, malmış noktasında bakılırken şu anda pedagog, psikolog nezdinde, bu tür bürolarda anne-babayla görüşmeler mahkeme kararı doğrultusunda yapılabilir hâle geldi. Dolayısıyla bunu iş alanına da aslında yaymak mümkün, diğer konulara da yaymak mümkün. Bu anlamda, ülkemizde hukuksal anlamda korumaların yasal düzenlemeler noktasında hakikaten, olması gerektiği noktada olduğu düşünüyorum. Tabii, yarın ve bugünle ilgili ihtiyaçlarımız, taleplerimiz yaşadığımız sürece devam edecek olduğu için bu konuların daha da iyileştirilmesi anlamında hep birlikte bir gayret içinde olmamız gerektiğini düşünüyorum. Ben açıkçası sizlerin bu şekilde ülkemiz ve özellikle çocuklarımız anlamında bu sosyal sorumluluk noktasında böyle bir Çocuk Meclisi çatısı

altında buluşmuş olmanızdan, bu konuda çalışmalar yürütmenizden dolayı hepinize teşekkür ediyorum, Hocam, başta siz olmak üzere, bizim de yarınımız noktasında hakikaten teselli ve güç verdiğinizi belirtmek istiyorum ve 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nızı da aynı zamanda kutluyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkürler Sayın Vekilim.

Evet, devam edelim.

ALPEREN YILDIZ - Merhaba Sayın Başkanım ve milletvekillerim; ben Alperen Yıldız, Bilim Teknoloji Komisyonu üyesiyim.

Birçok öğrenci dersane fiyatları, derslerin boş geçmesi, kantin ve ulaşım masrafları, ekonomik yetersizlikler sebebiyle okula gitmek yerine açık lise ya da açık öğretimi tercih ediyor; bu da yeterli eğitim alamayan, boş gezen, hedefsiz bir genç nesil anlamına geliyor. Bu konuda neler yapılabilir, sizler ne düşünüyorsunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Bu konu, tabii, gerçekten bizi rahatsız eden konulardan biri. Millî Eğitim Bakanlığından bu konuyla ilgili bilgi istediğimiz zaman, bu konunun rahatsızlığı fark edilmiş ve 2023 sonlarında 2024'ün başlarında bir kanuni düzenleme yapılmış. Açık liseye geçişleri bazı şartlara bağlamışlar, istisnai durumlar dışında sınırlandırmışlar yani kolaylıkla açık liseye geçemeyecek artık kimse. Kimler geçebilir? Millî sporcular. Millî sporcuların, biliyorsunuz, antrenman vesaire yapabilmesi için daha esnek eğitim modellerine ihtiyaçları var. Koruma, devlet koruması altındaki çocuklar, şehitler ve gaziler gibi böyle çok ufak istisnai durumlar içeren ailelerin çocukları ya da bu çocuklar açık liseye geçebilecekler, bunu buradan ifade etmek istiyorum. Bu konuda daha farklı ne söyleyebiliriz? Açık lise noktasında tercihlerin bu kadar kolaylıkla kullanılmaması için tedbirler alınmış, devam edeceğiz; bu konu bizim için önemli, bu çalışmalara devam edeceğiz.

Teşekkür ederiz, böyle kısaca söyleyeyim, yeterli gelmezse sizlere ayrıca detaylı bilgi göndeririz.

YUSUF TAŞCI - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben Yusuf Taşcı, Bilim ve Teknoloji Komisyonu Başkanım.

Ülkemizde çocukların yeterince korunabildiğini düşünüyor musunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Kaç yaşındasın?

YUSUF TAŞCI – 10 yaşındayım.

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) – Yusuf, teşekkür ederim, güzel bir soru.

Tabii ki bununla ilgili uygulama kısmı ve yasal düzenleme kısmı diye ben konuyu ikiye ayırıyorum. Yasal düzenlemelerle ilgili şu ana kadar özellikle 2005 yılında yürürlüğe girmiş olan 5395 sayılı Kanun önemli çocuk haklarını koruma noktasında. Başkanımızın biraz önce belirttiği gibi, Anayasa'nın 41'inci maddesinde bu konuda düzenleme yapmış olması önemli. Burada hem maddenin kendisi önemli hem de bu konunun yasal düzenleme olarak en üst noktası olan Anayasa'da yer alması bu konuya verilen önemi gösteriyor, o açıdan çok önemsiyorum. Yani Anayasa'da güvence altına alınmış olması bu açıdan çok değerli. 2010 yılında bu konuda başvuru, özellikle Anayasa Mahkemesine başvuru yolunun tanınmış olması çok değerli. Nedir bu? Ankara'daki mahkemeden çıkan bir kararın Yargıtayda ve ondan sonra da Anayasa Mahkemesinde tekrar incelenmesi bu konuya verilen önemi gösterme noktasında çok değerli.

Bir de yasal düzenleme yanında bir hedef olması, belirlenmesi anlamında çocuk haklarıyla ilgili konuların, 2023-2028 yılları arasında Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı anlamında Cumhurbaşkanlığımızın genelgesiyle yürürlüğe konulması önemli. Tabii, bundan sonra sizlerden gelecek isteklerle, taleplerle bu yoldaki yolumuza da birlikte devam etmek için en güzel tarafı diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

EYMEN ARIF TURSUN – Sayın Başkanım ve değerli milletvekillerim; hepinize merhabalar.

Ben Eymen Arif Tursun. Ankara Büyükşehir Belediyesi Çocuk Meclisi Divanında 1'inci Kâtip Üyeyim. Bunun üzerine hazırladığım soruyu sizlere sormak istiyorum. Komisyonunuzda almış olduğunuz ve çocuklara müjdeleyebileceğiniz yeni kararlar var mı? Varsa da bu karar ve uygulamalar nelerdir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Teşekkür ederim Eymen.

Bizim aslında her bir çalışmamız sizler için, sizlerin üstün yararı için, sizlerin mutluluğu için. Sizlere özellikle hani, neyi müjdeleyebiliriz? Bu dijital mecralarla ilgili komisyon beni çok heyecanlandırıyor, Komisyon üyelerini de aynı şekilde heyecanlandırıyor; dijital mecralarda çocuklarımızın maruz kalacağı, maruz kaldığı sorunlarla ilgili kuracağımız alt komisyon, başlayacağımız çalışma; bunu söyleyebilirim. Ama sizlerin ihtiyaçları ve talepleri, üstün yararı için çalışmalarımıza devam edeceğiz, her çalışmamız sizin için bir müjde olacaktır. Çok daha huzur içinde, sağlık içinde, umut içinde, daha özgürce, daha eşitlikçi, bilim ve aklın, inancın, kültürün, değerlerin böyle dercolduğu, daha kardeşçe ve birlikte yaşayacağımız bir ülke bizim en büyük çalışma gayelerimizden, milletvekilliği, siyaset yapma gayelerimizden biri yani sizler için. Şu an aslında biz geleceğimizle beraberiz yani aslında Türkiye'nin geleceğiyle birlikteyiz, çok özel bir andayız. Sizler bizim için çok önemlisiniz, göz bebeğimizsiniz, biz öyle görüyoruz; bizim cennet kokumuzsunuz yani biz sizlere öyle bakıyoruz. O yüzden her çalışmamız, aslında şu Meclis çatısı altında yapılan her şey sizler için yani dolayısıyla ülkemiz için yani dolayısıyla sizler için.

Teşekkür ederiz.

İsteklerinizi de zaten bizlere iletiyorsunuz, onlarda sizler için çalışılıyor.

EYMEN ARIF TURSUN – Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben teşekkür ederim Eymenciğim.

OKAN KAYMAK – Sayın Başkanım ve değerli milletvekilleri; ben Okan Kaymak. Ankara Büyükşehir Belediyesi 28'inci Dönem Çocuk Meclisi Başkanlık Divanında 3'üncü Başkan Yardımcısıyım.

Size bir sorum olacak: Eğitim sistemimizin sürekli değişmesi nasıl önlenebilir? Bu konuda çalışmalarınız ya da Millî Eğitim Bakanlığına tavsiyeleriniz olabiliyor mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Evet, ben yine birkaç cümle ekleyeyim, isteyen olursa yine vekillerimizden, ekleme yapabilirler.

Şimdi, insan canlı bir varlık, biyolojik bir varlık, biyolojik varlık olmasından dolayı talepleri, istekleri, ihtiyaçları sürekli değişebiliyor. Dolayısıyla toplumun da ihtiyaçları, talepleri değişebiliyor, farklılaşabiliyor, yeni talepler, ihtiyaçlar oluşabiliyor. Bu kapsamda da toplumdan gelen istekler, talepler ve ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim sisteminde çalışmalar yapılmış. Ben arkadaşlardan bilgi istediğim zaman benim önüme rakam koydular. En son revize yaptığımız, değişim yaptığımız tarih 2005 ve 2017 yani 2005 yılında yapmışız, bir de 2017 yılında yapmışız. Peki, gelişmiş ülkelerde bu nasıl olmuş diye baktığımızda onların ortalaması da yedi-sekiz yılda bir. Yani biz on iki yıl üstünde bir, on iki yılda bir değişiklik yapmışız, diğer ülkelerde de yedi ve sekiz. Yani doğal bir gelişim var. Millî eğitimde de istediğimiz, böyle tam içimize sinen, mutmain olduğumuz bir seviyeye gelene kadar sizlerle konuşarak, sizlerle iletişim hâlinde olarak, sizin talepleriniz ve ihtiyaçlarınızla birlikte o başarı

skalasını yakalayacak şekilde yani “Tamam, oldu.” diyeceğimiz şeyi yakalayana kadar bu değişimlere sizlerle istişare ederek, sizlerin görüşleriyle birlikte devam edeceğiz. İhtiyaç olduğu sürece, sizlerden talep geldiği sürece bunlara devam edeceğimizi söylemek isterim.

OKAN KAYMAK – Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Ben teşekkür ederim.

CAN SAYKAL – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüksek müsaadenizle size sorumu yöneltmek istiyorum. Ben ABB Çocuk Meclisinde Divanın 2’nci Başkan Yardımcısıyım. Sağlıklı beslenme bildiğimiz gibi sağlıklı bir beden ve zihin için son derece önemliken aile kontrolünde alışveriş yaptığımız marketleri kenara bırakarak sormak istiyorum: Okul kantinlerinde bize sunulan, abur cubur diye tanımladığımız zehirli nelerden neden izin veriliyor? Televizyon reklamlarında bu tip ürünlerle, sağlık ve mutluluk vadederek bizlerin kandırılmasının önüne geçilemez mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Evet, Can, teşekkür ederim.

Bu, dedim ya, milletvekili sıfatlarımızı, işte, çeşitli sıfatlarımızı bir kenara bırakarak bir anne olarak, bir baba olarak bizi de derinden üzen, yaralayan, düşündüğümüz, kafa yordığımız konulardan biri. Bununla ilgili kalın bir bilgi dosyası önünüze bırakıldı, detaylıca yani bu konuda daha detaylı bilgilendirmek adına. Şimdi gerekli tedbirler alınmış, özellikle okul kantinlerinde bunun önüne geçebilmek için. Mesela Okul Gıdası Logosu uygulaması 2019 yılında Resmi Gazete’de yayınlanmış. Yani kantinlerde böyle gıdaları da belirleyecek şekilde bir çalışma yapılmış. Bilim kurulu karar tutanağı hazırlanmış, onu da sizlere veriyoruz. Şimdi, burada tabii demin de bahsettim, devletin yanında ailelerin, her bir bireyin de aslında bu konunun takipçisi de olması gerekiyor. Bu anlamda burada şikâyet mekanizmaları noktasında yapacağımız yol, yöntem ve tutanaklar da var. Dosyada hepsi tamam, onları da takip ederek bu konuya biz özellikle dertleniyoruz. Bugünkü ikramlarımızı da zaten bu düşünceyle gerçekleştirdik yani olması gereken buydu, size özel değil, normalde biz de bunlara çok dikkat ediyoruz. Evet, besleyici gıdaları, doğru gıdaları çocuklarımıza sunmamız gerekiyor. Hem aile olarak bunu yapacağız hem devlet olarak yapacağız hem de devletin kurumları olarak.

Teşekkür ederim.

CAN SAYKAL - Rica ederim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Evet, bitti mi, herkes sordu mu?

PSİKOLOG DAMLA ANTER - Sordular.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz. Söylemek istediğiniz ya da ayrıca özel olarak soracağımız bir şey var mı ya da cevaplarımız konusunda bir eleştiriniz ya da katkınız var mı?

CAN SAYKAL - Başkanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Buyurun Can.

CAN SAYKAL - Ben bu verdiğiniz dosyayı inceledim de içinde kantinlerle ilgili -yani şurada sanırım- tutanak yazmak için bir şey var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Evet, şikâyet tutanağı var.

CAN SAYKAL - Yani biz doldurabiliyoruz değil mi buradaki tutanakları?

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Tabii, ailelerinle birlikte doldurabiliyorsunuz.

CAN SAYKAL - Teşekkür ederim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Daha detaylı bilgi isterseniz Komisyonumuzun uzmanları sizlere teferruatlıca bilgi verebilir.

Kamu denetçiliğiyle ilgili, şimdi tam onu söyleyecektim, hatırlattılar. Yani toplumdan gelen tepkileri de bizim ölçebilmemiz için mekanizmaları kurduk. Kamu Denetçiliği Kurumu “Ombudsmanlık” dediğimiz yere başvurabiliyorsunuz. Oraya telefonla başvurabiliyorsunuz, e-mail atabiliyorsunuz, mektup gönderebiliyorsunuz. Aynı şekilde, bizim Komisyonumuza, Dilekçe Komisyonuna, İnsan Hakları Komisyonuna gönderebiliyorsunuz. Bu kanalları muhakkak kullanmamız lazım. Bizler de bu konudaki gerekli süreçleri takip ederiz ve beraber aşarız. Ben, bu sorduğunuz, Millî Eğitimle ilgili ve diğer konularla ilgili soruların hepsini ilgili bakanlıklarla görüşeceğim. Özellikle 23 Nisan resepsiyonunda Millî Eğitim Bakanımızla karşılaştık, sohbet etme fırsatı bulduk, yani yan yana düştük, karşılaştık demeyeyim; bu soruları ona da, kendisine de bizzat tek tek sordum. Bu cevapların da bir kısmını öyle hazırladım. Ayrıca özel olarak makamına gideceğiz, Komisyon olarak Komisyondaki üyelerimizle birlikte, daha teferruatlıca bilgi vereceğiz ve bunların yapılması noktasında desteklerini isteyeceğiz.

Bu bir süreç, hep beraber, inşallah, en iyisini yapmak için gayret edeceğiz. Sizler bulunduğunuz yerde, bizler de burada inşallah ülkemiz için, sizler için güzel bir süreç hazırlayacağız, gelecek hazırlayacağız.

Çok teşekkür ederiz.

Ben bir şeyi sorayım, ondan sonra topluca bir fotoğraf çektirelim. Biz Gaziantep ilimizde de geçen dönem bir ziyaret yapmıştık, inceleme ziyareti. Orada da Büyükşehir Belediye Başkanı bir kadın, biliyorsunuz, Fatma Şahin, daha önceki Aile Bakanımız. Orada da Çocuk Meclisi kurmuşlar. Onlarla da toplantı yaptık. Mesela onların Çocuk Meclisleri düzenli olarak değişiyor. Sizlerin de öyle mi?

PSİKOLOG DAMLA ANTER - Yılda bir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Yılda bir mi? Tamam.

PSİKOLOG DAMLA ANTER - Yani dönem dönem değişiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU - Dönem dönem değişiyor, evet, çok güzel, tebrik ederiz. Değişimin olması önemli, tabii farklı çocukların da o alanlarda olması, onların görüş ve bilgilerini...

Bir şey daha söyleyeyim, cevabın içinde atlamışız: Çocukların daha karar alma mekanizmalarına, karar alma süreçlerine ulaşması için İl Çocuk Komiteleri kuruldu aslında Türkiye’de, her ilde var. Onların bir de Türkiye’de hepsini temsil eden başkanları var. Onlar düzenli olarak kararlar alırlar, kendi içlerinde toplanırlar; hem yerelde hem de genelde Mecliste ve kendi şehirlerinde karar alma noktalarında taleplerini, iradelerini gösterirler. Çeşitli mekanizmalar oluşturuyoruz. Bu bir süreç, tekrar altını çizmek isterim ve beraber en iyisini yapmaya çalışıyoruz, yapacağız inşallah.

Teşekkür ediyorum.

PSİKOLOG DAMLA ANTER – Yani bizim Çocuk Meclisinden ayrılıp 14 yaş sonrası çocuklarımız, eski başkanlarımız o il komitelerinde başkanlık yaptılar. Tüm süreçlerimizi de yakından takip ediyoruz, katılımlarını sağlıyoruz. Orada da belli bir yaştan sonra galiba üyelik var, öyle bir süreç var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU – Tamam, çok teşekkür ederiz.

Komisyon toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.16